

Dr. Ramaseter Róbert
Disztér 2. II. 8.
Budapest

Ára 5 lej

TELEFON: 9-77
L. Pop 10
ELŐFIZETESI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 1150 Lej
Félévre . . . . . 600 "
Negyedévre . . . . . 320 "
Egy órára . . . . . 110 "

X évfolyam ♦ 128. szám
1929 Junius 9 Vasárnap
• 5689 év Sziván 1 •

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bratianu Vintila és Duca Kolozsváron

erdélyi propaganda-körútjukon Kolozsvárra érkeznek ma délután a liberális párt vezetői, Bratianu Vintila és I. G. Duca. Ha valakire, úgy a liberális vezérekre kétségtelenül ráillik a „ritka vendég” jelzője, hiszen okkal-joggal állíthatjuk, hogy Nagyrománia fennállásának tiz esztendőjében a liberális leaderek vajmi kevésszer szerencsétlenek Kolozsvárt látogatásukkal. Ha nem is mentő, de enyhítő körülményeket minden bizonyonnal találhatunk emiatt számukra. Így például nem utolsó sorban azt, hogy ebben a tiz esztendőben rendkívüli, egészen rendkívüli módon el voltak foglalva a kormányzás gondjával, bajával, hisz köztudomásu, hogy ezidő alatt csakis és kizárólag ők kormányoztak, még akkor is, ha történetesen nem is tartották hivatalosan kezükben a kormányzás gyeplőjét.

Nos, Bratianu Vintila és I. G. Duca Kolozsvárra jönnek és ha egyébből nem is, de ebből feltétlenül megtudhatja az olvasó, hogy a liberális párt e pillanatban az ellenzékiesség fekete kenyérére eszi. A liberális párt ellenzéki pozíciójából fakad ama kitüntető vizit, a mely ma Kolozsvárt éri a két liberális vezér ideérkezésével. Erdélyi körútjuk célja egyáltalában nem titokzatos: A liberális pártkeretek sűrűs reorganizálására és felfrissítésére van szükség. Mindaddig, míg Bratianu Jonel életben volt, a liberálisok számára a pártszervezet kérdése teljesen másod, sőt harmadrendű kérdés volt. Az alkotmányos tényezők támogatására és Bratianu Jonel hallatlan személyi presztízsére támaszkodva, a liberális párt akkor jött hatalomra és akkor hagyta el azt, rendszerint igen rövid időre, amikor éppen jónak látta. A pártkeretek ugyazólván felesleges staffázként szolgáltak csak ehhez az idilhez, amelyről az általános választójog bevezetése után speciális választási módszerek gondoskodtak, hogy továbbra is zavatalan legyen.

Ferdinand király és Bratianu Jonel halálával a politikai erőviszonyokban, ha nem is radikális, de mindenesetre lényeges változás állott be. Az elmúlt év november 3-ika, midőn egy Bratianu által elnökölt liberális kormányzat akarata ellenére el kellett távoznia a hatalomról, kétségtelenül jelentős és következményeiben messzeható fontosságú dátuma az új Románia politikai történelmének. Nem titok, hogy Bratianu Vintila távolról sem örvend sem félfele, sem lefele annak a korlátlan tekintélynek és respektusnak, amely batyját körülövezte. A gazdasági krízis, masrészt pedig a Banca Nationala-nál Charles Rist által inaugurált új politika következtében a liberálisoknak eddig korlátlan gazdasági szupremáciája is lényegesen csökkent. Ilyen körülmények között a liberálisok kénytelenek a hatalomrajutás harmadik, általuk eddig teljesen negligált, de az alkotmány által primárné deklarált faktorához a közvéleményhez fordulni. Bratianu Vintila és Duca Erdély közvéleményének megszervezésére, jobbanmondva megszerzésére indultak el. Hat hónapi nemzeti parasztpárti kormányzás után a liberális vezetők elérkezett-

nek látják az időt, hogy a mindenkori kormányok ellen fatális módon fellépő elégedetlenségek a liberális párt javára gyümölcsöztessek.

És még valami: a liberális párt keres egy olyan személyiséget, akit az erdélyi szervezetek élére állíthat, aki a kelendő tekintély reprezentálná a liberálisokat a többi politikai párttal s az erdélyi köz-élettel szemben egyaránt. Nolens-volens, Bratianu Vintila kénytelen megbarátkozni a hívó-verbuválás kissé demokratikus izü metódusával, amelyet eddig teljesen negligált. A markáns politikai személyiségre pedig annál is inkább szükség van, mert sem Lepadatu professzor volt kulcsminiszter, sem pedig az igen jóvalis Mosoiu tábornok nem tudtak a liberális párt számára sem szavazókat, sem szimpátiákat biztosítani.

Az első szervezködő gyűlésen Nagyszébenben tartott beszédében azt mondta többek között Bratianu Vintila, hogy Erdély halátlannul viselkedett a régi királysággal szemben és nem mindenben mutatkozott méltónak ama 800 ezer román katona emlékéhez, akik elvérezték a Nagyrománia megteremtéséért folytatott küzdelemben. Távolról éines szándékunkban beavatkozni abba a történelmi perbe, amely Erdély és régi királyság között még mindig folyamatban van. Am Bratianu Vintila, midőn Erdély halátlanságáról beszélt, nyilván az elmúlt év decemberi szabadválasztások eredményére gondolt midőn ismeretesen az erdélyi vármegyék egyike sem tartotta szükségesnek, hogy liberális reprezentánst is küldjön a parlamentbe. És ez az ellenséges manifesztáció kétségtelenül nem historiai vonatkozásu, hanem kizárólag annak a politikának szól, amelyet a liberálisok az elmúlt tiz esztendőben Erdéllyel szemben folytattak. Erdélynek minden joga és oka meg van arra, hogy a liberális párt és elsősorban Bratianu Vin-

tila gazdaságpolitikájának rovására írja azt a hallatlan nyomorúságot, a melybe tiz esztendő alatt jutott. Tiz évben keresztül következetesen sikert fülékre találtak a hatalom liberális urainál Erdély panaszaí és kívánásai ehhez a tiz esztendőhöz fűződnek azok a lehetetlen közigazgatási állapotok, amelyek a liberálisok teremtettek és az a kizsákmányoló gyarmatpolitika, a mely Erdélyt a tönk szélére juttatta. Nem is kívánunk szólni arról a politikáról, amelyet a liberálisok a kisebbségekkel szemben inauguráltak és amely mindenre alkalmas volt, csak arra nem hogy számukra szimpátiát szerezzen. Ha a liberális vezetők idejövetele az elmúlt tiz esztendő politikájával való szakítást is jelenti egyuttal, úgy kétségtelen, hogy Bratianu Vintila és Duca útja a nemzeti parasztpárt minden népszerűsége és begyökerezettsége mellett sem marad eredménytelen. A liberális párt ma is jelentékeny faktor az ország politikai életében és kétségtelen, hogy lesz még szerepe az ország ügyeinek irányításában. (k. r.)

Macdonald kormánya letette az esküt

Az új kormány listája. Csupa munkáspárti tagja van Macdonald kabinetjének

London, június 8. A windsori kastélyban ma délelőtt tette le a beteg király kezébe a hivatalos esküt Macdonald miniszterelnök és kormánya. Ugyanakkor átveszik a hivatalos pecsétet is, amelyeknek ezalkalommal valószínűleg hosszabb ideig lesznek őrzői, mint öt évvel ezelőtt, amikor ugyanez az aktus ment végbe Windsorban. Az új kormány, tagjainak multja és szellemi kvalitásai révén joggal megérdemli a „nagy kabinet” elnevezést. Csupa olyan név szerepel benne, amelynek viselői a tudományos, vagy politikai élet valamely ágában világhírnévre tettek szert. Sindy Webb, Ramsay Macdonald, Snowden, Clynes és Trevellyn, a tudományos szocializmus legkiválóbb teoretikusai, akiknek könyvei közé tartoznak. A szakminiszterek mindegyike hosszú évek tapasztalataira tekint vissza, ami eleve biztosítéka annak, hogy a munkáspárt kormányzása nem a dilettantizmus jegyében fog történni. Érdekes jelenség, hogy a legfontosabb tárcák egyikét, a munkaügyi minisztériumot, amelynek az a feladata, hogy a munkanélküliség irtózatos problémájával megküzdjön, egy nővel töltötték be, Bondfield Margaret kisasszonnyal, akinek szintén számos könyve jelent meg a szociológia köréből.

Az új kormány és Palesztina

Az egyetemes zsidóság szempontjából az új angol kormány összeállítása szintén a legszerencsésebbnek mondható. A kormány négy tagja, névszerint Wedgwood, Macdonald, Snowden és Henderson, személyesen jártak Palesztinában, ahol alaposan tanulmányozták a viszonyokat és tapasztalataikról könyvekben és cikkekkben számoltak be. A kormánynak ez a négy tagja a leglelkesebb barátja a cionizmusnak, akik számos kijelentésükben szögezték le magukat a legradikálisabb cionista követelések mellett. Majdnem bizonyosra vehető,

hogy a munkáskormány uralma alatt a palesztinai országépítés új lendületet fog venni és a palesztinai angol kormányzat ki fog lépni eddigi rezerváltságából és aktíve is támogatni fogja a zsidó kolonizációt. Nincsen kizárva, hogy Wedgwood ezredes aki nemrég Erdélyben is járt a Keren Hajjeszód-propaganda céljából és aki most India minisztere lett, meg fogja valósítani tervét, hogy Palesztina a hetedik angol domínium legyen, ami szintén hatalmas lökessel fogja előrevinni Palesztina zsidóvá tételét.

Az abszolút többség felé

Egyre több jel mutat arra, hogy a munkáspártnak sikerülni fog átlépések folytatni megszereznie az abszolút többséget, ami lehetővé fogja tenni számára, hogy az egész parlamenti ciklus alatt kezében tartsa a hatalmat és hogy széleskörű kormányprogramot valósíthasson meg. A világ demokráciája feszült érdeklődéssel tekint az új angol kormány működésé elé, amelytől az európai helyzet jobbrafordulását várja.

A Macdonald-kormány megalakulásáról a következő távirataink számolnak be:

Az új kormány tagjai

London, június 8. Tegnap este hivatalosan is közzétették az új kabinet listáját. Ez a következő:

- Miniszterelnök: Ramsay Macdonald.
- Kincstári kancellár (pénzügyminiszter): Philipp Snowden.
- Az admirális első lordja (tengerészetügyi miniszter): Alexander.
- Külgügyminiszter: Arthur Henderson.
- Pénzügyminiszter: Clynes.
- India minisztere: Wedgwood.
- Pecsétőr: James Harry Thomas.
- Hadügyminiszter: Tom Shaw.
- Gyarmatügyi miniszter: Sidney Webb.
- Légügyi miniszter: Lord Thomson.

- Munkaügyi miniszter: Miss Margareta Bondfield.
- Földmivélsügyi miniszter: Noel Buxton.
- Közoktatásügyi miniszter: Travelyan.
- Kereskedelmi miniszter: William Graham.
- Közegészségügyi miniszter: Arthur Greenwood.
- Skocia alinisztere: Williams Adamson.
- Igazságügyminiszter: Sankey.
- A közmunkák első kormánybiztosa: George Landsbury.

Az első kinevezések

A kormány szorosan vett tagjain kívül a következő kinevezések történtek: Lancaster hercege és Anglia képviselője a Népszövetségben: Sir Oswald Morley lett. Főállamügyész: Jowitt, aki tudvalevőleg megválasztása után lépett át a liberális pártból a munkáspártba. Legfőbb állami jogtanácsos: Melwille Postaiügyi miniszter: Roberts. Közlekedésügyi miniszter: Herbert Morrison. Skocia parlamenti alminisztere: Gohnston. Postavezérigazgató: Lel Smith. A titkos tanács elnöke: Lord Parmoor. A visszalépett kormány tagjai ma délután Baldwin vezetésével bucsukhallgatáson jelentek meg a király előtt és átadták pecsétjeiket. Macdonaldot és kabinetjének tagjait holnap különvonat viszi Windsorba az eskütételre és a hivatali pecsétet átvételére. Az új angol kormány tagjai nem tanak igényt a miniszterek személyi biztonságára kirendelt detektívekre és így ezeket a detektíveket a rendőrség politikai osztályán idegen ellenőrzéssel fogják foglalkoztatni.

Aláírták a jóvátételi megegyezés okmányát

Tűz támadt a teremben az aláírás közben. A szerződés aláírásával napi aktualitást nyert a rajnai megszállás megszüntetésének kérdése

Páris, június 8. — A jóvátételi szakértői bizottság jelentését a résztvevő államok fődelegátusai ma délután 5 óra 50 perckor aláírták.

Oman Joung rövid visszaillesztést tett a febrár hetedikén megkezdett konferencia munkájára, majd Morreau francia delegátus köszönetet mondott Owen Joungnak.

Az aláírás ideje alatt a teremben tűz támadt. Egyik mozifelvető gépből a székra lángra lobbantotta a terem egy függönyét, de a tüzet hamarosan sikerült eloltani.

A szakértők még nem döntöttek a felállítandó nemzetközi jóvátételi bank székhelye fejél. Beavatottak szerint e tekintetben Amsterdam, Brüsszel, vagy Zürich jöhetnek tekintetbe. A pénztézetnek százezer dollár lesz az alap-tékája, amelyből huszonegy millió dollár a megalapítás-kor befizetnek.

Páris, június 8. — A jóvátételi szakértői konferencián aláírás előtt még helyesbítették a francia és angol nyelven írásba foglalt eredeti szöveg zavaros részeit és egyes pontoknál vita is fejlődött ki. Ekkor történt, hogy a mozifelvető felé a terembe állított fényszóróból kinyúló székra lángborította a terem egyik függönyét. A teremszolgák rögtön nekifogtak az égő függöny eloltásához, ami hamarosan meg is történt. Közben azonban sürgő füst és foltj égesi szag töltötte be a termet és a delegátusok felugrottak helyeikről. A tűz eloltása után megkezdődött a jelentős aláírási aktusa, amely 30 percig tartott.

London, június 8. — A Daily Mail cikkében utal arra, hogy amennyiben a kormányok elfogadják a szakértői konferencián létrejött megegyezést, ebből önként fog adódní a Rajna-vidék kiürítésének közelsége.

A Morningpost cikkében szintén a kiürítés lehetőségét veti fel és ennek időpontját szeptember elsejére teszi.

A Daily Telegraph kiemeli, hogy az elfogadott és aláírt új jóvátételi tervezet szerint augusztus elsején megszünik Németország kötelezettsége a megszálló csapatok költsegeinek fizetését illetően s így ez időpont után a megszállás likvidálása sürögösen aktuálisvá válik.

A Reuter távirati iroda párdísi tudósítója illetékes hejpen érdeklődött az angol lapokban megjelent azon hírek valódisága felől, hogy a megszálló hatalmak máris előkészíteteket tettek volna a Rajna-vidék kiürítésének előkészítésére. A tudósító e tekintetben azt a vá-

laszt kapta, hogy ezek a lapközlemények egyelőre koraiak. A kormányok foglalkoznak ugyan a kérdéssel, de semmiféle előkészület nem történt és tárgyalások sem indultak meg ebben a kérdésben.

Páris, június 8. — Owen D. Joung és az amerikai jóvátételi szakértői delegáció tagjai ma déiben elutaztak Párisból Cherbourgba, ahol az Aquitania fedélzetén visszatérnek Amerikába.

A delegáció elutazásakor a pályaudvaron az amerikai nagykövetség tagjain kívül megjelentek a szakértői konferenciára minden nemzetbeli delegációi és szíve

Formális uccai harc Bukarest egyik külvárosában az adószedők és adóalanyok között

Bucuresti-Bukarest, június 8. Az Uj Kelet tud.) Bukarest egy külvárosi városnegyedében példátlanul álló botrány történt péntek délután, amelynek előreláthatólag nagy visszhangja lesz. A „Perentari” negyedben a kora délutáni órákban megjelent az adóhivatal több ágense, két állig felfegyverzett gránicésir fedezete mellett, hogy a hátralekös adókat behajtsák. Első utjuk Dudas Rudolf festőhöz vezetett, aki 1929. évre 1800 lej adóval tartozott. A festő hiába

hivatkozott arra, hogy a kiértesítést alig egy hete, hogy kapta, hogy egész télen át munka nélkül állt. Az adószedők kimetelleneknek mutatkoztak és hozzáálltak a festő butorainak elszállításához.

A festő előbb kétségbeesetten tiltakozott ez ellen, majd dühében husángot ragadott, hogy az adószedőket megfélemlítse. A két gránicésir erre azonnal lekapta fegyverét és mindketten lötték, szerencsére anélkül, hogy valakit talál-

tak volna. A lövések zajára azonban az egész negyed a festő lakása elé esődült. A nemkevesebb szegénysorsú lakosok természetesen a festő pártjára álltak és az adószedők kénytelenek voltak a gránicésírok fedezete mellett visszavonulni.

A bukaresti rendőrség megindította a vizsgálatot ebben a csaknem tragikus végű adóbehajtási ügyben, amely szomorúan jellemző a mai áldatlan viszonyokra.

Harmincötmillió lej investálással az állam 674 millió lej értékű földgázmezőit adminisztrálta a „Sonametan”

A Curentul folytatja támadásait a földgáztársaság ellen

(Bucuresti-Bukarest, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Curentul” folytatja támadásait a Sonametan földgáztársaság, illetőleg annak megalapítója, Tancred Constantinescu és vezérigazgatója, Motas mérnök ellen. Tegnap számbanban beszámoltunk a Motas-ügynek arról a fázisáról, amely a kolozsvári tábla elé került megvitatásra amelyben ismeretesen arról volt szó, hogy joga volt-e az államnak elmozdítani a helyéből Motas vezérigazgatót, akinek működésére az állam a vád szerint milliókat fizetett rá. A „Curentul” most arról számol be hogy az államot már a társaság megalakításánál sokmillió kár érte.

A lap szerint 1925-ben a komercializálási törvény megszavazása után a liberálisok meg akarták kaparítani az erdélyi földgázmezőket. Miután az UEG magyar tőkével dolgozó földgáztársaságra nem tudták rátenni kezüket, megkezdtek a magyar állam által nem koncesszionált földgázterületek „komercializálását”. Tancred Constantinescu akkori ipar és kereskedelemügyi miniszter bizottságot küldött ki a helyszínére, amelynek az volt a feladata, hogy a nem koncesszionált területek értékét felbecsülje. A bizottság roppant egyszerű eszközökkel dolgozott. Miután az UEG, amely a földgázterületek felét bírja, 7 millió aranykoronára értékeli vagyonát, világos dolog, hogy a földgázterületek másik fele ugyanannyit, azaz 125 millió lejt ér.

A „Curentul” szerint azonban addig, amíg a sárnási földgázmezőket az állam adminisztrálta, addig évi 12 ezer köbméter termelés mellett 1924-ben és 1925-ben 65-65 millió lej tiszta hasznót vágott zsebre az állam. Miután a földgázvezeték kibővítették és a fogyasztás 250 ezer köbméterre emelke-

gett, a komercializáló társaság 35 millió lej investálással rátette kezét az államnak erre a hatalmas vagyonára. A lap kimutatja, hogy a komercializáló társaság 35 millió lejjel szemben az állam hozadéka nem 120, hanem 674 millió. Erre a hatalmas értékre próbálta

Motas és a komercializáló társaság rátenni a kezét. Csak természetesen, hogy az államnak jogában van személyi változásokat eszközölni egy olyan vállalatnál, amelynek 674 millió lejjel részese-dik, magánosok 35 millió lejjel szemben.

A MATILD-viz

borral keverve a legkellemesebb italt ad.

„PRIETENII MAREI”

(A tenger barátai) — Turisztikai hivatal

Nyári tábor a tengerparton
TECHIRGCHIOI-ÉFORIE-nél
Nyitva a folyó évbén június 1-étől szeptember 1-ig két egyenként 30 napos sorozatban. Modernül, kénytelen felszerelvé áll rendelkezésére minden kül- és belöldi érdeklődőnek

Tengeri fürdő. Iszapfürdő. Speciális fürdők.
Tiszta és ragálymentes medencék.
„Canadian” típusú sátrak duplafedélvel 2, illetőleg négy személyre, elektromos világítással és minden elképzelhető komforttal ellátva.
Teljesen újraszervezett konyha. Külön szakács.
Elsőrangú ételek naponként 4-szeri étkezéssel.
Buffé. Bazár. Állandó orvosi inspekción.
Testedző gyakorlatok a I. N. E. F. abszolventseinek vezetésével. Sportpályák és port-felszerelések.
Mozi. Rádió. Kirándulások. Különböző szokások.

Mindössze 185 vagy 200 lejért naponta, mindenki előtte egy hónapot a tengeren, kurát vehet és gyönyörködhet a legmegkapóbb természeti szépségekben, ha résztvesz az O. C. T. táborában a legjobb és legelőnyösebb feltételek mellett.

A beiratkozások az O. C. T. székhelyén, 9 óráig, délután 3-tól 4-ig, a Str. Scăriătescu 49. szám alatt Bucurestiben eszközölhetők.

A leány és fiúiskolák részére speciális sorozatok július és augusztusban.
A táborot hivatalosan elismerte és ajánlotta a közoktatásügyi minisztérium 21187/928 és a belügyminisztérium 8840/9-8. sz. rendeletével.
Kérjen információkat és prospektust az O. C. T. irodájától.

Cserépkályhák

legszebb kivitelekben színekben, modellekben és nagyságban.

Elsőrendű gyári árak.

Kérjen árajánlatot!

Terracotta

cserépkályha gyári letekat

Brassó, Vasut-u3/a

Grand-Hotel BUCURESTI

A legmodernebb kényelemmel felszerelve. — Földszobák, gőzfűtés, lift, telefonok, rádiószalon, olvasóterem és fodrászműhely. Bár-Bufferet.

Kendkívül leszállított szobaárak!

Női és férfiruhákat vegyileg fest, tisztít Unió Cluj

Vasárnap, 1929 június 9.

Néhány szöveg Keren Hajje pány

Nagy és nehéz az...
menek kell megtenni...
tette válik. Ilyen na...
tennie annak az esz...
egész zsidó népet...
hozni Palesztina fel...
tában. Herzl Tivadi...
volt ez, aki nagyvon...
zsidó országépítés...
sem pártügynök, h...
nép egyetemes fel...
Nem is lehet ez u...
tés és honalapítás...
népnel sem valamel...
pártnak ügye és az...
nyból pártkerdest...
demli, hogy hazája...
sen idő kell hozzá...
kilep a fantazmagó...
nép közös célkitűz...
hozza, amíg a le...
hogy befogadhatás...
Volt idő, amikor...
csak egy kis forrad...
eleven valóságként...
kellott eltelniök, am...
közös ideájává vált...
és politikai egység...
is generációk fárad...
is testet öltött az es...
Az lehetett volna...
népnel, amely kedve...
szonyai miatt oly ho...
telen nélkülözni a...
áldásait, hogy azok...
sen elszokott, ara...
ideig fog tartani ez...
más népeknel. Népi...
idők folyamán és l...
cipáció óta eltelt u...
messze eltávolodtak...
idegen kulturak...
magukba és idegen...
nosították magukat...
széles jelenség volt...
szór hirdették meg...
palesztinai országép...
ujjászületés gondok...
söt ellenségessé érzi...
Az a kis csoport...
eszmét zászlajára tu...
sal hirdette a meg...
gét és egy pillantra...
nényt, hogy előbb...
dóságot sikerülni fo...
lesztinai országépi...
kész közreműködés...
hozta létre a legujj...
Agency tervét, amel...
mot teremt arra, ho...
den rétege és mind...
csolódhassék az or...
vébe anélkül, hogy...
kerülne multjával...
désével. Misesem jell...
nép életrevalóság...
mint az, hogy a Jew...
alig néhány év al...
gondolattól a valós...
szó kivételől eltek...
mok nemcionista...
lelkeseccsel határo...
cyben való részvéte

Értes

Megnyilt Bucures...
központ

„Hotel V

Str. Pictor Grig...
A királyi pa...
100 modern beren...
központi títés, r...
hideg-és melegviz...
fon áll a vendége...
Nagyon előnyös...
a tarifából 25%...
Tisz...
„Venetia száll...
MOISESCO

Néhány szó az aradi Keren Hajjeszód kampany ele

Nagy és nehéz az út, amelyet az eszmének kell megtennie amíg gondolatból tette válik. Ilyen nagy utat kellett megtennie annak az eszmének is, amely az egész zsidó népet egy táborba akarja hozni Palesztina felépítésének gondolatában. Herzl Tivadar fejedelmi álma volt ez, aki nagyvonalú elképzelésében a zsidó országépítés problémáját távolról sem pártfogynak, hanem az egész zsidó nép egyetemes feladatának tekintette.

Nem is lehet ez másképp. Országépítés és honalapítás sohasem volt egyetlen néppel sem valamely csoportnak, vagy pártnak ügye és az a nép, amely ilyen úrból partkérdest csinál, meg sem érdemli, hogy hazája legyen. Természetesen idő kell hozzá, amíg az ilyen eszme kiejt a fantazmagóriák kereteiből és a nép közös célkitűzésévé válik. Idő kell hozzá, amíg a lekek megérnek arra, hogy befogadjassák a gondolatot.

Volt idő, amikor az olasz egység is csak egy kis ferdalmai csoportban élt eleven valóságként és emberöltőknek kellett eltelnie, amíg az egész olasz nép közös ideájává vált. A német nép lelki és politikai egységének megteremtésénél is generációk fáradoztak, de a végén itt is tetet oltott az eszme.

Az lehetett volna hinni, hogy a zsidó népnél, amely kelvezőtlén történelmi viszonyai miatt oly hosszú ideig volt kénytelen nélkülözni a nemi és állami lét áldásait, hogy azoktól már szinte teljesen elszakott, aránytalanul hosszabb ideig fog tartani ez a processzus, mint más népeknek. Népeink egyes rétegei az idők folyamán és különösen az emancipáció óta eltelt utolsó évtizedek alatt messze eltávolodtak a zsidó eszméktől, idegen kulturak értékeit olvasztották magukba és idegen népek céljaival azonosították magukat. Ezért szinte természetes jelenség volt az, hogy amikor először hirdették meg ezen zsidóság előtt a palesztinai országépítés és a zsidó némi ujászlés gondolatát, idegenkedéssel, sőt ellenséges érzületekkel fogadták azt.

Az a kis csoport azonban, amely az eszmet zaslajára tüzte, hősies kitartással hirdette a megújulás szükségességét és egy pillantra sem adta fel a reményt, hogy előbb-utóbb az egész zsidóságot sikerülni fog megnyerni a palesztinai országépítésben való áldozatkész közreműködésre. Ez a törekvés hozta létre a legújabb időkben a Jewish Agency tervét, amely szerencsés platformot teremt arra, hogy a zsidóság minden rétege és minden árnyalata bekapcsolódhassék az országépítés nagy művébe anélkül, hogy lelki konfliktusba kerülne múltjával és korábbi meggyőződésével. Miben jellemzi jobban a zsidó nép életrevalóságát és rugalmasságát, mint az, hogy a Jewish Agency eszméje alig néhány év alatt megtette az utat a gondolatától a valóságig. Néhány elenyésző kivételtől eltekintve a külföldi államok nemcionista zsidósága osztatlan lelkesedéssel határozta el a Jewish Agencyben való részvételét. A romániai zsi-

dóság nemcionista része is most teszi meg a lépéseket, hogy megerítse a Jewish Agencybe kiküldendő delegátusainak megválasztását. Bukovinában az elmúlt napokban választották meg a zsidó hitközségek a Jewish Agencybe küldendő delegátusukat Max Riffler kereskedelmi tanácsos személyében. Az erdélyi zsidóság is rövidesen megeríti a maga választását és előreláthatólag ez év őszén már összeül a Jewish Agency világtalálkozó szuszra, amely proklamálni fogja a zsidó nép egységes akaratát Palesztina felépítésére.

A Jewish Agency kibővítésének természetes következménye kell legyen az, hogy a zsidóságnak az a része, amely eddig távol tartotta magát az országépítés munkájától, most szintén bekapcsolódjék ebbe. Hiszen azok az elvi aka-

dályok, amelyek eddig egyes csoportokat visszatartottak a palesztinai építőalapot támogatásától, épen a Jewish Agency kibővítése révén el lesznek hártva. Az erdélyi zsidóság világosan meglátta ezt a körülményt, amire beszédes bizonyosság a dr. Jehuda Wilensky és dr. Weiszbürg Chaim vezetése alatt folyó Keren Hajjeszód kampany eddigi eredménye. Az erdélyi zsidóság megsokszorozta hozzájárulásait az országépítő alapokra.

Az a Keren Hajjeszód kampany most befejezése felé közeledik. Az utolsó városokat látogatják most az épülő ország kiküldött hírnökei, hogy kötelességteljesítésre szólítsák fel a zsidóságot. Ezen a héten Aradon kezd meg munkáját a Keren Hajjeszód-delegáció. Arad eddig ama erdélyi városok sorába tartozott, amelynek egyes zsidó rétegei a fentebb

érintett évi okok miatt tartották magukat távol a zsidó országépítés munkájától. A Jewish Agency kibővítése természetesen nem lehet közömbös az aradi zsidóság ezen rétegei számára sem, mert most már lehetővé vált számukra is, hogy zsidó kötelességüknek, amely immár az egész nép becsületbeli ügye lett, algeget tehessenek. Biznak benne, hogy az aradi zsidóság, pártárnyalatra való tekintet nélkül, meg fogja érteni az idők szavát és megújítja a parancs előtt, amelyet a zsidó nép szent ügye intéz hozzájuk.

Testvéri üdvözlésünket küldjük Arad város zsidóinak és a fáradhatatlan Keren Hajjeszód-delegációnak és kívánjuk, hogy találjanak egymásra a nagy eszme szeretetében.

Két-két évi fogházra ítélték az agrár csalással vádolt Lautmann és Tölcskey mérnököket

(Dej-Dés, június 8. Az Uj Kelet tud.) A helyi törvényszék Bodea-tanácsa ma délelőtt hirdette ki az ítéletet Lautmann Izidor és Fölcskei József mérnökök perében, akiket csalással vádolt meg az ügyészség. A két mérnök ellen azt a vádat emelték, hogy mint Alsó-és Felsőszöcs községek határának felmérésével megbízott agronomok, a parasztoktól ezer-kétezer lej honoráriumot vettek fel munkájukért, holott ugyan-

akkor az államtól rendes fizetést kaptak.

A hat napig tartó tárgyaláson a két mérnök védői rámutattak arra, hogy Lautmann és Fölcskei a kisajátítási műveletektől teljesen különállók magán munkáért fogadtak el pénzt a parasztoktól. Ráműtattak ezután arra, hogy Maxim főmérnöknek ugyancsak tudomása volt erről s az egyik védő felolvasta a főmérnöknek egy levelét, amely

ben az érdeklődik Fölcskeinél hogy mennyi pénzt kerestek a parasztoknál. A törvényszék ennek ellenére elejtette a vádat Maxim ellen, viszont Lautmann Izidort és Fölcskei Józsefet csalás bűntettében mondta ki bűnösnek és mindkettőjüket két-kétévi fogházra ítélte, amelyből nyolc hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vett.

Ugy Lucian ügyész, mint a vádlottak és védői felebbezték.

Mexikó mentőexpedíciót szervezett az eltűnt iskolahajó felkutatására

Kopenhága, június 8. Néhány nap múlva a Mexico nevű hajó el fogja hagyni Rio de Janeiro kikötőt, hogy felkeresse az elveszett Kőbenhavn nevű dán iskolahajót. A Mexicot az Ost-Asiatistice Compeni szerelte fel, Kopenhágának ez a gazdag hajóvállalata. A vállalat egyttal gondoskodott arról is, hogy tapasztalt és bátor hajósok keressék meg az elveszett hajót és ezért Christensen kapitányt rendelte ki a hajó parancsnokául.

A múlt év december 14-én hagyta el Buenos Aires kikötőjét a dán iskolahajó azzal a rendeltetéssel, hogy az ausztráliai Adelaidebe hajózzon. December 17-én az iskolahajó még drótnélküli összeköttetésben állott az Arisona nevű dán gőzzel. December 21-én és 22-én a Wiliam Blommer nevű norvég gőzös fo-

gott szikratávirókat az iskolahajóról. Azóta azonban Kőbenhavnról semmi hír nem érkezett. A dán kormány kívánságára számos hajó kereste a Kőbenhavn, de mindéideig eredmény nélkül.

Néhány héttel azelőtt a Halezius nevű gőzös kapitánya jelentette, hogy akkor, amikor az Atlanti óceán déli szigetei közül meglátogatta Tristan da Cunha szigetét a sziget lakói közölték vele, hogy január 21-én láttak egy négy, vagy öt árbócos hajót, amely borzasztóan küzdött a viharral. Minthogy a tengernek erős hullámlása volt, a sziget lakói képtelenek voltak csolnakokból kiküldeni a kikötőből. Minthogy később a vihar megszűnése után a hullámok nem hoztak hajóroncsokat a partra, gyanítani lehet, hogy az iskolahajó legénységének si-

került a hajót távol tartani a sziklától, úgy hogy hajótörésre aligha került sor.

A Halezius gőzös ezután a Tristanda Cunha szigettől kétszázhusz mérföldre délkeletre fekvő Gough szigetre ment, abban a reményben, hogy itt találni többet fog megtudni a Kőbenhavn sorsáról. Azonban itt is a legteljesebb határozottsággal jelentették ki, hogy a hajót nem látták.

Biztosat afelől, vajon az a hajó, amelyet Tristan da Cuhában láttak, azonos-e a Kőbenhavn-nal, nem lehet tudni. Meglehet az is, hogy az iskolahajó egyáltalán nem került erre a vidékre. A Mexico most Kelet felé fogja keresni a Kőbenhavn, amelyről hajóskörökben meg vannak győződve, hogy még valahol a tengeren bolyong.

Hainisch volt osztrák köztársasági elnök nyilatkozik egy bukaresti lapnak

az „Anschluss“-ról, a közigazgatási decentralizációról és ideiglenesnek mondja a jelenlegi osztrák kormányt

(Bucaresti-Bukarest, június 8. Az Uj Kelet tud.) Néhány nap óta Bukarestben tartózkodik Hainisch, az osztrák köztársaság volt elnöke, aki a Luptának adott nyilatkozatában néhány rendkívül érdekes kijelentést tett Ausztria jelenlegi helyzetéről és problémáiról.

— Ausztriában — mondotta Hainisch — a helyzet nagyon súlyos, annak elelnére, hogy a pénzügyi konszolidáció jelentős lépésekkel haladt előre. Ausztria ipara túlságosan nagy az ország méreteihez. Kijelentette ezután Hainisch, hogy a jelenlegi kormány csak ideiglenesnek tekinthető és őszel minden bizonnyal ismét Seipel veszi át Ausztria kormányzását. Arra a kérdésre, hogy a federalizmus megvalósítása milyen hatással volt Ausztria életére, kijelentette Hainisch, hogy Ausztria megszenvedte a federalizmus megvalósítását. Féltek Bécs hegemonijától, ám ugyanakkor azt várták, hogy pénz és életet Bécs öntsön a vidék életébe.

— Beszélgettem erről a kérdéstről Vaida belügyminiszterrel is, aki elmondta nekem, hogy Romániában most készülnek a decentralizációt keresztülvinni. Nem vagyok a decentralizáció ellen, de az kétségtelen, hogy a centrum és a vidék között szoros és lüktető kapcsolatnak kell fennállani.

Ezután az Anchlussról beszélt a volt köztársasági elnök.

— Különös — mondotta, — hogy akkor, amikor az egész világ természetesen találta a különböző nemzetek egyesülését, ugyanakkor a nagyhatalmak ellene vannak, hogy az ausztriai németek nemzeti testvéreikkel egyesüljenek. Az Anschluss a nagyhatalmak rezisztenciája miatt talán nem lesz egyhamar megvalósítható, de az egyesülést egész Ausztria kívánja, mert a nép ebben látja az egyetlen kiutat a mai válságos helyzetben.

— Természetes dolog — mondotta Hainisch, — hogy ha egyesülésről beszélnek, az távolról sem jelenti a Habsburgok restaurációját. Nincs ma komoly ember Ausztriában, aki a császárságot visszakívánja, a nép köztársasági érzelmű. A mai helyzetet azonban mindenki abnormálisnak tekinti és ha az egyesülés a nagyhatalmak rezisztenciája miatt nem valósítható meg, úgy kétségtelen, hogy ott, ahol a militarizmus a szó, ott semmi jó nem valósítható meg. A világnak számot kell vetni az osztrák nép akaratával.

Perzsaszőnyeg

310x210 gyönyörű mintával 12.000
Leért sürgősen eladó.

ROSENBERG
szőnyegkereskedő C.uj,
Calea Victoriei 5. szám.

Értesítés!
Megnyílt Bucurestiben, a főváros központjában a

„Hotel Venetia“
Str. Pictor Grigorescu 12. szám.
A királyi palota mögött.
100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hideg- és melegvíz. Lift, fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó urak a tarifából 25% rabatot élveznek.
Tisztelettel
„Venetia szálloda“ vezetősége
MOISESCU tulajdonos.

EGYESÜLETI ÉLET

Sömér-majális Kolozsváron. Nagy megfeszítéssel készül a helyi sömér g'dud vezetősége — ugyanis a közeli napokban egy méreteiben gazdag majális rendezését határozta el. Erdekés, hogy alig történt meg a határozat hozatala, máris az egész város aprajánagyja ezt beszéli, ez jellemzi, hogy mennyire a város zsidóságának szívéhez nőttek ezek a mindig kedélyes igaz zsidó gyerekek. Bár a vezetőség még nem közölte hivatalosan, szíjságszónok tárgjuk megemlélteti, hogy ezen majális oly nyszerű, kedvesekkel lesz tarkítva, amilyen még Csi zsidóságának nem volt a kaltra látni. A majális teljes programjára, helyére és dátumára még idejében visszaterjünk.

Butorárleszállításra
határozzuk el magunkat, hogy üzemünk munkáit foglalkoztathassuk, ha tehát

olcsó és jó butort
Büsendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,
akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvársárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti
butorgyár Rt.
hatályos raktráit Hiteleképességűeknek kedvező fizetési feltételek

Betegek olvassátok!!

Épen most jelent meg egy felvilágosító írásmű! Ebben megvannak beszélve az idegbajok okairól, keletkezéséről és gyógy módjáról szerzett sok esztendő tapasztalatok. Mindenkinek teljesen ingyen küldöm meg az egészségnek ezt az evangéliumát, ha ezt az alanti címre írva kéri. Ezekre menő köszönő levelek bizonyítják a szüntelen és lelkiismeretes kutatómunkának egyedülálló sikerét a szenvedő emberiség javára. Az aki **az idegbetegek nagy seregéhez tartozik,** aki szórakozottságban, tériszonyban, gyenge emlékezőképességben, ideges lefájásban, álmatlanságban, gyomorzarokban, túlcitricitásában, izületi fájdalmakban, teljes vagy részleges testi gyöngeségben, vagy más számtalan jelenségben szenved, **meg kell hozassa az én vigaszt hozó könyvecskémet!**

Aki ezt figyelmesen elolvassa, abban a megnyugtató meggyőződésben fog részesülni, hogy létezik egy egyszerű út az egészséghez és életkedvhez. Ne várjon, hanem írjon meg ma! **Ernst Pasternack Berlin S. O. Michaelkirchplatz 13. Adt. 335.**

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

Nagy ceremóniák közepette kicserélték a pápai állam visszaállításáról szóló ratifikációs okmányokat

750 millió csekket nyújtott át Mussolini a pápai követnek. Kinyitották a Vatikán bronz kapuját

Róma, június 8. A Stefani távirati iroda jelenti, hogy Mussolini miniszterelnök tegnap délelőtt 10 óra 40 perckor Rocco pécsetör és Giunta miniszterelnökségi államtitkár kíséretében fascista egyenruhában és mellén összes kitüntetéssel elhagyta a miniszterelnökségi palotát és a Vatikánba ment. A Vatikán államának határán a pápai gárda tisztelettel, majd az olasz királyság meghatalmazottjai a palotába mentek, ahol Gasparri bíboros, pápai államtitkár fogadta őket.

A palota kongregációs termében közepre helyezett asztal körül a delegátusok karosszékekben helyet foglaltak. Az asztalfőn jobboldalt Mussolini, baloldalt Borgognini bíboros.

Az ünnepi aktus kezdetén Pacelli felolvasta a pápa kéziratát, amelyben Öszentsége Gasparri bíborosnak felhatalmazást ad a ratifikációs okmányok kicserélésére.

Ezután Mussolini meghatalmazását ismertették, majd megtörtént a lateráni szerződés, a konkordátum és a pénzügyi egyezmény okmányainak kicserélése. A kicserélés aktusáról két eredeti jegyzőkönyvet irtak alá.

Az első pápai állami távirat

Monsignora Pizzardo ezután felolvasta a pápának Gasparri bíboroshoz intézett levelét, melyben felkéri a bíborost, hogy juttassa el a pápai állam most felállított új táviróhivatalához a pápának öfelsége III. Victor Emanuel királyhoz intézett első táviratát.

A pápa a táviratban kiemeli, hogy a többé már körül nem jár! Citta del Vaticano új táviróhivatalának első távirata az olasz király öfelségéhez szól. Néhány pillanat óta megtörtént a ratifikációs okmányok kicserélése és ezzel a pápai állam visszanyerte teljes szuverenitását.

A pápa atyai áldását küldi Victor Emanuelnek, felséges hitvestársának, a királyi családnak és az egész olasz nemzetnek. Áldását küldi mindazoknak is, akik a szerződések megkötése ratifikációja körül közreműködést fejtettek ki.

Fizetnek...

Az olasz pénzügyminiszter ezután 750 millió líráról szóló és az Olasz Bankra intézvényezett csekket nyújtott át a Vatikán megbízottjának, valamint egymilliárd olasz líráról szóló állampapírokat.

Gasparri bíboros a kicserélés aktusának megtörténte után magánirodájába bizalmas megbeszélésre invitálta Mussolini miniszterelnököt. A megbeszélés egy negyed óra hosszatt tartott, mely után Mussolini és kísérete 11 óra 30 perckor elhagyta a Vatikánt. A Szent Péter-terén nagy tömeg gyűlt össze s a Vatikánból távozó miniszterelnököt viharos óvációban részesítette.

Zugnak a harangok

A kicserélési aktus tartama alatt meg szólaltatták Róma összes templomainak harangjait és kinyitották az évtizedek óta zárva tartott vatikáni nagy bronzkaput.

A kicserélési aktus megtörténte után az olasz rendőroket mindenütt visszavonták a Citta del Vaticano területéről és a biztonsági szolgálatot ettől az időponttól

kezdvé a pápai csendőrség és a svájci gárda látja el.

A Citta del Vaticano határán Mussolini miniszterelnök az újságíróknak kijelentette, hogy a pápa üzenete csodás és minden félreértés eloszlatására alkalmas.

Róma, június 8. A király a pápához intézett köszönőtáviratában kiemeli, hogy ő is az Istenhez fordul, kérve, hogy új boldog korszak kezdődjék az egyház és az állam viszonyában. A király az uralkodó család és a nemzet nevében megköszönte a pápa áldását.

Pokolgépes merénylet a skoplje—belgrádi gyorsvonat ellen

Belgrád, június 8. Tegnap este a Skoplje és Belgrád között közlekedő gyorsvonat Vranjska Banja állomás előtt egy pokolgép mellett robbogott el, amely abban a pillanatban, amikor a vonat odaért, felrobbant. Olyan gyenge hatása volt azonban a robbanásnak, hogy sem a vonat, sem pedig a vasúti sínek nem rongálódtak meg. A gyorsvonat zavartalanul folytatta útját.

A robbanás színhelyén talált lábnyomokból és egy köpenyből arra következtettek, hogy bolgár komitácik voltak a merénylők. Egy asszony jelentkezett is a rendőrségen és elmondotta, hogy látott két gyanús embert a sínek körül, akik azután a bolgár határ felé futottak. A bolgár határ a merénylet színhelyétől csak néhány kilométerre van.

Kilenc év óta szakadatlanul győztes Indianopolisban!

Indianopolis legnagyobb világversenyét ebben az évben is május 30-án, éppúgy, mint az elmúlt nyolc évben, Firestone kerekkel nyerték meg. Az idei és az elmúlt évi győztes RAY KEECH 154 kilométeres sebességgel verte a rekordot. Jellemző, hogy a következő öt versenyző kocsijai is Firestone kerekkel voltak ellátva. Minden autótulajdonos biztosíthatja magának a kitűnő Firestone kerekkel hasonlóan megbízható és gazdaságos szolgálatát. Mindentítt kapható.

Firestone
Gum Dipped TYRES

Nagy Palesztina-meeting Aradon
10-én, hétfőn este 9 órakor a Kulturpalotában.

egy

Lehet vagy esz...
odesszai foltzóv...
nyult, ütött-kop...
éhes, ragyogó s...
Köpenhágába sz...
hagyta el a szü...
beli árvák szökt...
lán még hamuba...
kemény sarkába...
amennyiből rend...
De a fej már zu...
fantasztikus lát...
lázasan éltek és...
gyak mögött az...
ket a fában, a...
az emberben.

Alig volt tíz...
Christian Ander...
amikor elindult...
dortaskájában m...
őregasszony mon...
vé üledékéből, n...
el, hogy tisztele...
gítják szülőváro...
tér, és megkezd...
Christian Anderso...
meséje, melyet r...
külsőleg oly rap...
minden, ahogy a...
kott. A magacsin...
mámorosodott fiu...
bitó világa, komé...
játsszani azt a s...
csirái már ott sz...
csoda látomások...
tak fel, hogy oly...
kedni szerencsésj...
va közben eleget...
hatott és forrható...
kal teliszufolt fe...
bálatásnak fagy...
hatta azt többé?

Az ütött-kopott...
áll a köpenyhágt...
nem vet azzal eg...
hogy mások az ő...
gasztottak és osz...
lusi pajtákbán ra...
ország első szính...
nyomban a hatal...
sten kamarás elé...
ros fiatal Pán: i...
akarok! De a m...
mese, ha ilyen...
bagyná hő-ét A...
a makaesfejú raj...
mint összeharap...
most csak igazab...
Csak azértis játs...
zeneakadémia ig...
mesterhez vezet...
Bejut a hatalma...
át. Tízessen áral...
sokról van szó, na...
sáról, mondja. A...
ezt a beavatkozást...
ajkáról a szó, meg...
otthon, a részeges...
a foltzóvárga gro...
valóan nyomoru...
aranyfényekkel v...
fiu kedve. Az egy...
szemben áll, felis...
megteszi a soha n...
pést, bevezeli a fia...
szertnél tartó n...
gazdája elé külön...
a „esomege” bevá...
szemnek élnége es...
kel, megint zsong...
lek, ebben a vég...
megérzi, hogy a sz...
és ez a gondolat...
szárnyakat szellen...
Kevéssel ezután...
a mese fiatal hő...
De ahogy az élet...
és teljesül az első...
benne, az irás me...
könyvek harmata...
mesék sora azonb...
jön, a fiatal ember...
kavar, a Holmens...
padlásszobájában...
az első tragédia, a

Emlékezés egy százesztendőös mesére

Lehet vagy százöt esztendeje, hogy az odensei foltozóvarga fia, egy magasra nyúlt, titított-kopott, sovány, mindenre éhes, ragyogó szemű gyerek elindult Kopenhágába szerencsét próbálni. Ugy hagyta el a szülői házat, ahogy a mesebeli árvák szokták, tarisznyájában talán még hamubasult pogácsa sem volt, kezdejé sarkában meg annyi garas, amennyiből rendes ebédre telhet volna. De a fej már zsufolva volt a gyerekkor fantasztikus látványainival, a szemek lazasan éltek és keresték a dermedt tárgyak mögött az élet dobbanását, a lelket a fában, a virágban és a jószágot az emberben.

Alig volt tizenöt esztendőös Hans Christian Andersen, a foltozóvarga fia, amikor elindult, alig volt más a vándortaskájában mint a jóslat, amit egy öregasszony mondott az apjának a kávé üledékéből, hogy oly nagyságot ér el, hogy tiszteletére ragyogóra kivilágítják szülővárosát, ha egyszer hazatér. És megkezdődött a mese, Hans Christian Andersen földi pályafutásának meséje, melyet maga az élet formált külsőleg oly ragyogóra. Ugy történt minden, ahogy a mesében történni szokott. A magacsínálta bábszínháztól megamorosodott fiút vonzotta a színek kábitó világa, komédiás akart lenni, megjatszani azt a sok életet, melyeknek esirái már ott szunnyadtak benne. Micsoda látványok, csigallatok zsonghatlak fel, hogy oly bátran ment kiveredni szerencsésjét, hibázva és botladozva közben eleget s micsoda tűz loboghatott és forrhatott fantasztikus álmodok teliszufolt fejében, hogy a megpróbáltatásnak fagyos szele el nem oltotta azt többé?

Az ütött-kopott vándorgyerek megáll a kopenhágai udvari színház előtt, nem vet azzal egy percig sem számot, hogy mások az ő korában színlapot ragasztottak és osztogattak, rozszant fabísi pajtákból ragták a csepűt, neki az ország első színháza kellett és indult is nyomban a hatalmas intendáns, Holsten kamarás elé, mint valami mámoros fiatal Pán: itt vagyok és játszani akarok! De a mese nem volna igaz mese ha ilyen simán érvényesülni hagyta hőjét. A visszautasítás ennek a makacsfejű rajongónak annyit jelent, mint összeharapott foggal tovább és most csak igazában verekedni a célért. Csak azért játszani fog! Az új ut a zeneakadémia igazgatójához. Siboni mestérhez vezet s itt int az első siker. Bejut a hatalmaság elé — a konyhán át. Tüzesen árul a házvezetőnő előtt, sokról van szó, nagyon sokról, az ő sorsáról, mondja. A házvezetőnő furesálja ezt a beavatkozást, de már folyik a fiu ajkáról a szó, megelevenedik a szülői otthon, a részeges és reménytelen anya, a foltozóvarga groteszk képe, ez a sirnyivalan nyomorúságos millió, melybe aranyfényekkel világít bele a mesélő fiu kedve. Az egyszerű nő, aki a fiuval szemben áll, felismeri a helyzetet és megteszi a soha meg nem hálálható léleki, bevezeti a fiatal Andersent a desztinál tartó nagy ebédteraszba, gazdaja elé, különleges csemegének. És a csemegébe beválik: ahogy testnek, szemnek élése csillapul, beszél és énekel, megint zsongani kezd benne a lélek, ebben a végzetterhes pillanatban megérzi, hogy a szerencse küszöbén áll és ez a gondolat színeket ad szavának, szárnyakat szellemének.

Kövessel ezután zmiiskolát látogat a mese fiatal hőse és a karban dalol. De ahogy az élet első éhsége csillapul és teljesül az első vágy, új éhség ébredt benne, az írás megzálottja lez. A könnyek harmatától átfült édes-bus mesék sora azonban csak nagysokára jön, a fiatalember előbb sötét színeket kavart, a Holmensgade egyik parányi padlásszobájában két hét alatt elkészül az első tragédia, az armánnal és sze-

relemmel teli játék, szívekkel és mérgelgel, bőséggel és kaján intrikus-sal, amelyet csak az a fiatalember írhat, akinek minden sötét színt, minden borzalmat és gonoszt ki kell vetni a lelkéből, hogy az örökjóság gyermeteg mély-ségeit elérhesse egykor. Az első tragédia sorsa: papirkosár és az újabb is ugyanaz, de a színház dramaturgjá fel-figyel, egy szemernyi tehetségre bukkan és az eredmény: Andersen nem színpadra, de királyi stipendiummal szűk iskolapadba kerül — gyerekek közé. Megint össze kell harapni a fogakat, ki kell verekedni az egzémént, közben a mese hőse férfi lesz. De vajon férfi-e a szó köznapi értelmében. A személa boruja valami fojtott szomorúságról és titkos vágyról beszél. Milyen égien tiszták, fájdalmasan látók és gyermeken ártatlanok ezek a szemek, a férfivá serdült Andersen szeméi, aki még nem ismeri a nőt, a csókot, a forró odaadást, a test robbantó szenvedelmét és izzását, a szerelem örök és halálos párviadalát és sohasem is fogja megismerni! Ez a férfi örökké gyermek marad, neme felé hajló szexualitásának

szublimált indulataival, amely termő-talaja, sarjadója volt a mesének, amellyel a vágyát rejtő tiezta ember magára ölelte az örök gyermeket.

Nem sejtető megjegyzésekre, rövid utalásokra volna szükség, hanem egy analitikusszemű, életrajzíróra, aki a nagy mesemondó alkotásából, leveleiből és jegyzeteiből ki tudná hámozni azt az emberfeletti küzdelmet, amelyet ez a tiszta lélek vívott magával és determinált nemkéiben felfedne azokat a titkos erőket, melyek költészetét, felejt-hetetlen mesemondását felragyogtatták benne.

A huszegnéhány esztendő Andersen előbb regényekkel birkózott, míg aztán, idén épen száz esztendeje — ki tudja, milyen fájdalmas ráébredés nyomán? — csak egy ónya fiatal kacsaról kezdett mesélni és viritott tolla nyomán a rét, üde virágállatot lehel, s jöttek és fakadtak ezentul a szavak, a magányos embernek gyermekhez menekülő szavai, bölcsék és borongók, fantasztikusak és élethivek. Valami finom monda rejlett bennük és a lélek derüje és nevetése. És vidámak voltak, szívhez szólók, nyomokban életrekeltek a holt tárgyak és a világ csudálatos ragyogással telt, ahogy egy gyermek akarja látni ezt a rejtelmekkel teli világot, a gyermek, aki egyszer rá fog döbbei,

**Férfi kalapokat
fest, tisztít,
formál és vasal
FEHÉR**
Strada Memorandului (volt
Unió-u.) 21. Redout.

hogy szenvedés és könny is van, szenvedés, melyen a szeretet derüje enyhít és könny, mely a jószág mélységei felé árkot.

A mese úgy fejeződött be, ahogy meséhez illik. A jósnő szava valóra vált és a királyként hazalátogató Andersen kivilágított, fáklyásmenettel tisztogó szülővárosát talál. A költő a legmagasabb kegynek részese, a világ csodálatát bírja és halhatatlan marad az örök gyerekekben. De amíg élt, sokat küzdött és szenvedett azzal a hangozással, soha nem való fájdalommal, mely sűrűn pergett teje lelkéből a mese százszínű gyönyögyeit, melyek ma, száz év múltán is, frissek és igazak, mint amilyen frissek és igazak lesznek egy újabb század elmúltával.
E. V.

A népszövetségi tanácson belül és kívül is elszánt harc indult meg a hármassbizottság kisebbségi javaslata ellen

Macdonald kormánya máris dezavualta Chamberlaint. Szeptemberre halasztják a kisebbségi kérdés tárgyalását

London, június 8. A „Times“ a népszövetségi tanács madridi ülésével kapcsolatban írt cikkében megállapítja, hogy a német delegáció a kisebbségi jelentés vitájában rendkívül intranszigenz magatartást tanúsított, amit a lap az angol kormányválasz bekövetkeztének tulajdonít. A lap kommentálja Prokope finn külügyminiszternek állásfoglalását, aki mint ismeretes a német álláspontot teljes mértékben támogatta.

A Times megjegyzi, hogy a kisebbségi tanulmányi bizottság jelentése ellen Madridban a tanácson kívül is harc indult meg s e tekintetben utal Bethlen magyar miniszterelnöknek egyik madridi lapban megjelent nyilatkozatára, melyben Bethlen sürgette a Népszövetség kebelében állandó testület létesítését, amely a szerződések védelme alatt álló kisebbségek ügyeinek intézésével foglalkoznék.

Az angol fővárosban azt hiszik, hogy a kisebbségi vitát, mivel egyhangu ha-

tározat meghozatala nem lehetséges, a szeptemberi ülészakra fogják halasztani.

Madrid, június 8. Az „El Mundo“ c. lap beavatott helyről származó értesülések alapján megerősíti azt a hírt, hogy a madridi tanácsülési ülészak ideje alatt a kormányok magánmegbeszélések formájában tárgyalni fognak a rajnai kiürítésről.

Egyik tanácsag a lap munkatársának kijelentette, hogy a kormányok elfogadják a szakértői konferencia jelentésében foglalt új jóváhagyási tervezetet s ez a megállás az évi feltétlen likvidálását jelenti, de remény van rá, hogy a kiürítést szeptember közepe táján már foganatosítják.

Ma a délelőtti folyamán egyébként a kisebbségi bizottsággá alakult népszövetségi tanács folytatta a tanulmányi bizottság javaslatának vitáját. Az ülésen ugyanazok vettek részt, mint a tegnapi bizalmas értekezleten. Az ülés most is

titkos volt s azon megjelent Stresemann nemet külügyminiszter is.

Stresemann Madridba érkezése előtt egyik lap munkatársának kijelentette, hogy a tanulmányi bizottság jelentése belőle csatlódot váltott ki s annak a reményének adott kifejezést, hogy a tanács ezen az ülészokon, amikor az új angol kormány még nem juttathatja kifejezésre álláspontját a kérdésben, nem fog semmilyen döntést hozni és a határozathozatalt a szeptemberi ülészakra halasztja el. Ez az első eset — mondotta a német külügyminiszter. — amikor mi németek képviseljük azt az álláspontot, hogy a tanács az eleje került kérdésben ne hozzon döntést és mi provokáljuk a halasztó határozatot.

Egyébként az új angol kormány máris utasította a madridi követet, hogy a kisebbségi kérdésben tartózkodó álláspontot foglaljon el s ne kösse le az angol kormány felelősségét semmilyen irányban.

Figyelem!

**Megkezdődött
a nagy végeladás
Blatt harisnya és kötött áruházában.**

Siessen ezen ritka kedvező alkalmat felhasználni, hogy prima minőségű árut eddig nem létező olcsó árban vásároljon. **Arukészlet egy tételben is eladó.** — Üzleti berendezés eladó.

BLATT, Főtér 13.

Figyelem!

Látogatás a máramarosszigeti zsidó kulturházban

(Sighet-Máramarossziget, június 8. Az Uj Kelet tudósítójától). A máramarosszigeti zsidó közvélemény arénájában néhány héttel ezelőtt hihetetlen arányú debattirozás folyt egy létesítendő Kulturház körül. Ennek a hiányát ma már azok is érzik és vallják, akik a hitmentes álarc mögött minden kulturális megmozdulást csirájában igyekeztek megfojtani. A Joint-bank legutóbbi közgyűlésén — amint azt az Uj Kelet annak idején jelezte, — már fórum elé is került a kérdés és csupán a kellő szervezés híján és a vidéki részvényesek passzívításán mulott, hogy az anynyira súlyos probléma nem nyert pozitív megoldást.

Ahol a szomjas zsidó lelkek tudást merítenek...

Van azonban Máramarosszigeten a zsidó kulturának hajléka. Nem a zsidó köz pénzén épült, nem is közpénzen tartják fenn. Ez a Weisz Izrael kulturháza. S a szigeti zsidó aróat, valahányszor ebbe a házba belép, a szegény pirja futja végig. Szégyeli, hogy egy ilyen roppant zsidó városban, mint Sziget, mely „Város és anya Izraelben”, a zsidóság nem keresett kulturájának egy kis zugot sem. De egyben örönd is annak, hogy mégis akadt valaki, aki milliókat áldoz erre a szent célra egyes-egyedül, amíg mások apró egér-béka-harcokban veszejtik magukat, ő győnyörködik aban, miként merítenek a zsidó tudás forrásából a szomjas lelkek.

A Lónyai-uccában lakik Weisz Izrael. Házának udvarán építette fel a hatalmas könyvtártermet, mely — telnek idején kellenesen befűtve — napestig áll nyitva mindenki számára. Széles ébenfaállványokon közel hatezer héber és jiddis könyv van elhelyezve, a legkülönbözőbb műfajok pontos elosztott-ságában.

A hét méves napjaiban a stabil látogatók még elférnek valahogy, de szombat- és ünnepnapokon bizony kicsinek bizonyul a hatalmas terem befogadóképessége. A buzgó olvasók már a kora délutáni órákban foglalják el helyüket, hogy azután este 9-10 óraig zavartalanul mélyedhesenek el tanulmányaikban.

A zsidó nemzet lelkenek tűzhelye Máramarosszigeten...

Amikor vasárnap délután a terembe belépünk, minden szék el van foglalva. Az ajtónyílásra senki se emeli fel fejét. Mindenki el van mélyülve olvasásával. A házigazda észrevesz bennünket és örömtől sugárzó arccal mondja: — Ez az én legnagyobb öröömöm. Van itt a látogatók között mindenféle rendű és rangú emberek. Rabbijelöltek, bukovinai katonák, jogászok és piaci árusok. Itt van például egy tyukász, aki a közeli faluból gyalogol be, hogy buvárkodjék a történelem könyveiben. Ez az ember Graz történetét már betéve tudja. A könyvtár körülbelül ötszáz kötettel felfrissítettem most, s már komolyan gondolkodom azon, hogy

a terem is kibővítsék. Különböző nézeten körül.

A terem egyik oszlopkében három fiatalember hívja fel figyelmünket. Egy-más mellett ülnek s átszellemült arukon látszik, hogy az előttük fekvő könyvek a nehezebb fajúhoz tartoznak és valóban beleélték magukat a témakörbe.

Az egyik, huszonkét év körüli fiatalember, akiről később megtudjuk, hogy apja törámásoló, míg ő a rabbipályára készül, beszédbe elegyedik velünk és gyors egymásutánban egy egész előadásra való mond el az új palesztinai irodalommal kapcsolatban.

— Még nagyon sok idő fog elmúlni — mondja — amíg a palesztinai héber irodalomnak tökéletes formái lesznek. Nehéz dolog volna napjainkban még csak megközelítőleg is körvonalazni azokat az irodalmi termékeket, amelyek Erec-Iszraél termő humuszában sarjadtak ki, s elválasztani azokat, amelyeket a Galuth inspirált. A nyelvzavar szintén nagyban hátráltatja az irodalom fejlődését. Képzelnék csak el: 17 nyelven beszélnek Palesztinában egy héber elemi iskola növendékei. (Ennyiről számol be egy palesztinai héber néptanító statisztikája). Kialakulófélben van ugyan egy szintézis a galuth és Palesztina között, de a tökéleteségtől ez még nagyon távol van. S így ez az iszonyu gyökerte-

lenség érezteti ma hatását az új palesztinai irodalomban.

A fiatalember két kollegája beleszólt a magyarázatba. Az egyik arról beszélt, hogy Máramaros zsidósága miatt alkotott olyan keveset kulturális téren. A nevelés hiányát okolja mindenért. A máramarosi zsidó fiu — mondja — bitangba vesző jószág. Nincs, aki gyámolítsa, nincs, aki nevelje. Azért hordja magán a galuth átkát időtlen időkig.

A boldog házigazda később elmondja, hogy ez a három fiatalember kulturharcosa a szigeti chaszid-ifjuságnak. Valamennyien a jesiva ódon falai között nőttek fel, de lelkükben a zsidó géniuszt tüzet csíhozt a szunnyadó szikrákból. Ők zálogjai a zsidó jövőnek Máramarosban.

Közben teát szervíroznak. Mindenki teázik és azután folytatja ott, ahol elhagyta. Weisz Izrael érti a módját, hogyan kell édesgetni és olvasásra kaptatni a szigeti zsidókat. Milliókat áldoz egy házra és egy könyvtárra, melynek nincs párja az egész országban. A maga költőgégén könyvtárnokot tart, aki készséggel áll bárki rendelkezésére. Tiszta, világos termet ad fűtéssel és világítással. S ráadásul teával is megtraktálja a közönséget. Erre Máramarosszigeten igazán csak Weisz Izrael képes.

Kellemes impresszióval távoztunk a Lónyai-utú Kulturházból, de nem birtunk szabadulni attól a megérzéstől, hogy egy ilyen ház Szigeten, ha az össz-zsidóság pénzén épült volna fel, százszorosan éreztetné hatását és idővel ténylegesen a zsidó nemzet lelkenek igaz tűzhelyévé válna. Sch. D.

Stinnes nem tudta, hogy „inkorrekt” dolgot követ el a hadikötvények körül

Berlin, június 8. A Stinnes-per tegnapi tárgyalásán a Hugo Stinnes-koncern igazgatóját, Nothmann-t hallgatták ki. A vád szerint Nothmann volt az, aki Hugo Stinnes figyelmét felhívta a hadikötvényekkel való üzleteskedésre. Az üzletet teljesen reudbenvalónak tartotta és pillanatig sem gondolt arra, hogy azzal, ha a régi címleteket kicseréli újakra, vagy megfordítva, bünt követ el. Közölte, hogy számos német bank foglalkozott ezzel az üzlettel és senkinek nem volt sejtelve, hogy emiatt bünygybe keveredhetik.

Az elnök: Milyen benyomása volt önnek arról, vajjon Stinnes tudta-e, hogy itt mégis csak törvényileg meg nem engedhető dologról van szó.

Nothmann: Én a magam részéről férfini becsületszavamra jelentem ki, hogy Stinnes-t én vittem be az üzletbe. Stinnes urnak halvány sejtelve sem volt, hogy itt tisztességtelen üzletről van szó, nem is szóva arról, hogy Stinnes ur semmilyen körülmények között sem ment volna bele olyan tranzakcióba, amely miatt a büntető törvénykönyvvel

került volna összeütközésbe. A tárgyalás további során a romániai hadikötvények ügyét tárgyalták, mint-hogy Nothmann Grosz Bélával egyetemben csinálta ezt a tranzakciót.

Elnök: Ön látja, ezeket az üzleteket megköthette anélkül, hogy illetékes helyen érdeklődött volna a dolgok fölől.

Nothmann: Én érdeklődtem olyanoknál, akiket feltétlenül kompetensnek tartottam.

Elnök: Önnek el kellett volna mennie az illetékes hivatalba és annak főnökével kellett volna értekeznie.

Nothmann: Erre nem volt időm.

Elnök: Ön mennyi pénzre kapott Stinnes-től utalványt?

Nothmann: Minthogy Stinnes abban a meggyőződésben volt, hogy ez egy korrekt üzlet, 100 ezer márkát utaltatott ki nekem.

Elnök: Tett ön jelentést a dolgok későbbi folyásáról Stinnesnek?

Nothmann: Nem, én semmiféle jelentést nem tettem, minthogy az ügy még folyamatban volt.

A tárgyalást holnap folytatják.

Fényképezik? Okvetlen tekintse meg

az EMKE-drogéria fényképosztályába érkezett új, olcsó, minden igényt kielégítő gépeket, nagyítókat, fényezőkat stb. Gépek: 1000 lejtől. Papírok nagy választékban!! Friss, olcsó vegyszerek. Vidékre postai szétküldés. Telefon 250. **EMKE-drogéria Cluj, Főter és Deák F.-u. sarok.**

Málnási Mária-forrás

Természetes alkalisus sógyógyvíz. A legjobb nyálkaoldó gyógyszer. Gyomorégést azonnal megszüntet. — Mindenütt kapható!
Kutkezelőség: **Brassó. Főlerakat: Bognár & Szántó Rt. Cluj-Kolozsvár. — Telefonszám: 72.**

Özv. Friedmann Mari
ingatlan forgalmi irodája, foglalkozik lakások, házak, üzleti helyiségek, gazdasági és gyári telkek bérbeadásának, birtokeladás és vételének közvetítésével. Telef. 45. Braşov, Vár-ucca 47.

Pékek! tüziléc
Szász
Fischer-fatelepe
Str. Enescu 15. (Gyufagyár-ucca)
Telefonszám: 1300.

A CLUJ!
Tacámul ezüstárugyárban
készült minden darab evőeszköz és dísz-tárgy ezen gyár-jelével van el-látva.
800-as finomság!
Gyártmányaink minden jobb ékszerüzlet-ben megrendelhetők. — Vízonteladóknaak: „TACAMUL” ezüstárugyár Cluj, Strada N. Forga II/A

הנה ערצוננו אום עכסעם חלוקה כל קוש חנוכה אור אנדערע לייטער. אחרונים דעלשער, סענדער-שססער אור עקענטשטערע

MEGNYILT Bázán,

a Fűrdőtelepen, a volt „Tulipán” helyiségében, Goldstein Márton

orth. kóser vendéglője.

Kitűnő és tiszta konyha!
Az árak a többi vendég-lői árakkal egyenlők!

DR. MED. WABER-FELE Üdülő-otthon

Rozsnyón (Brassó mellett), Hid-utca No. 695. Felnőttek, valamint gyermekek (kisérő nélkül is!) részére májustól októberig nyitva áll. Fertőző betegeket a fennálló rendeletek alapján nem fogadunk be. Saját konyha lábbadozók és gyerekek részére. A lakás mellett virágos és gyümölcsöskert játszóhelyekkel. Szép séták, kirándulások a rozsnyókörtől nagy fenyvesekbe. Felvilágosítást nyújt: **Dr. med. Waber Gustaf** szakorvos gyerekek és csecsemők részére Brassó, Buzasor 3. I.

Legolcsóbb világítás MATADOR
elektromos kisközpont utján.
Mezőgazdaságok, magánházak, szanatóriumok számára nélkülözhetetlen. 10 lámpa a 16 gertyafénnyel 2 leioránként. — Felvilágosítással és tervezetekkel szolgál:
C. Jesznitzer
mérnök műszaki irodája Sibiu-Nagyszében, Urbrustergasse 1-3.

Izzad Ön? Vegyen 3. számú Höfer-hintőport!

Vasárnap, 1929 ju
HIF
Az Uj Kelet az egyet...
zs'dóság repap...
Főszerkesztő: Dr. Ma...
Felelős szerkesztő: J...
Bukaresti szerkesztő...
Str. Lipscaul 91.
Uj Kelet cikkek...
és megjelöl...

— **Ferdinánd** nem...
gáriába, Parisból je...
gár követség sajtó...
juttatott el a lapok...
lyesen cáfolja azoka...
ban megjelent hire...
bőlgár kormány me...
volt királynak, ho...
gáriába. Ezek a h...
alaptalanok és min...
denciózusak.

— Megnyit a b...
fűrdő! Reuma, csu...
tos gyógyulási nyu...
dével együtt, négy...
lej, kóser 210 lej.
312-1929.

Románszenté
kerájában levő nagy...
16t május 20-...
tuk. — Szigoruan...
לשבת פק יזתעס...
italok. — Kötágy...
Gondos ki...
Grün Zsigmo

— Négy kis gyerm...
berautó. Budapest...
gel nyolc orakor Ve...
Budapest felé halad...
kajása borzalmos...
okozott. A tcheraut...
négy kis gyermeket...
egyik, Cizbula Sand...
léseibe belchalt. N...
Cizbula Erzsi, suly...
szavetett, úgy hoz...
hoz kevés a remény...
meket: Rössler Manc...
tekel és agrárködö...
háza. A szaracséti...
kispesti mentők nyu...
A tcherautó sofförje...
safför azt vallja...
akart kikerülni s ek...
fék s nem volt töbl...
vizsgálaj folyik.

„MI...
a légyfogó

— Előfogytiglani...
limogesi gyilkost. P...
mogesban Barataud...
kjdtek verdiktje aja...
ni fegyházra itelte...
kolt özvegyének...
gyermekének 150-15...
a bíróság Barataud...
kártérítésnek. A Pe...
nyelt kártérítést s ig...
áldozatával kapcsolat...
egy frankos szokásos...
get szabta ki. Jogász...
lést találnak az itele...
csak Faure soffört...
az esküdteknek az ek...
dékü gyilkosságra ve...
kérdésre adott igenl...
menekült volna a len...
ban az mentette meg...
nik ember, is megölt

Influen
és az összes légző...
szervek hurutos bän...
falmainál, mint kö...
högé, rokedtség, st...
valamint a gyomor...
égésnél a legjobb a...
Mindenütt

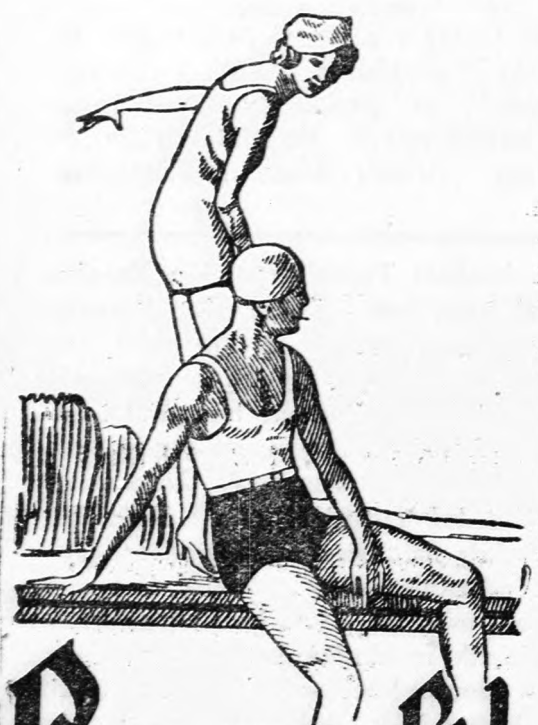

Ujra fokozódott a Vezuv erupciója.
Nápolyból jelentik: A Vezuv működése, huszonnégy órai laányulás után újból fokozódott. Tegnap egész napon át tartottak az erupciók s az este folyamán elérték hevességben újra tetőpontjukat. Az obszervatorium közlése szerint az erupciók erőssége most már csökkenőben van. A lávaömlés még egyre tart, de még a kráter is nagyobb veszély nélkül meg lehet közelíteni, mert a láva merevedik és terjedési sebssége lassodik.

Koprol édes, enyhén ható Feltétlenül megbízható!

A francia kommunisták megünnepelik az 1871-es kommun évfordulóját. Párisból jelentik: A francia kommunista párt az 1871-es párisi kommun évfordulóját hatalmas keretek között készül megünnepelni. A rendőrség minden előkészületet megtett, hogy a vasárnap tartandó kommunista ünnepen a tüntetés ej ne fájuljon. A fölvonuló csapatok nem énskelhetnek és nem kiáltozhatnak. Az egyes csoportok csupán az elnevezésüket jelző táblákat hordhatják. A kommunista zászlókat és jelvényeket csak a montparnesse-i temetőben lehet kibontani.

Egy berlini társadalmi botrány. Berlínből jelentik: Különös per kezdődött el Moabitban. Vádoltként Louis Adlon az Adlon-luxusszálloda ismert tulajdonosa áll a bíróság előtt. A panaszos egy ragyogó szépségű fiatal nő, aki régebben az Adlon-családdal közeli barátságban élt és ugy Louis Adlonnal, mint a feleségévé a legjólét viszonyban volt. A panaszos nő azt állítja, hogy Adlon levélsértést követett el. Emiatt feljelentést tett ellene és Louis Adlon emiatt került a bíróság elé. Az esetben pedig a következő története van: Az Adlon-család fentnevezett barátnője hosszú ideig a család lakásán, mint vendég élt. Egy látogatás alkalmával, amelyet az Bécsben tett, egy fiatal emberrel ismerkedett meg, aki a fiatal asszonynak nagyon megtetszett. Mikor visszaérkezett Berlijnbe, levelezni kezdett a fiatal emberrel. A levelek egyikét, amelyet Bécsbe küldözött, rosszul lett megcímelve és a bécsi címzettnek nem tudták az kézbesíteni, amiértis azt visszaküldték. Véletlenségből a levél nem került az asszony kezébe, hanem az Adlonéba, akf szórakozottságból felbontotta azt. A fiatal hölgy azonban emiatt szörnyű haragra gyuladt és kijelentette, hogy Adlon nem szórakozottságból bontotta fel azt, hanem készakarva, sőt kijelenti, hogy Adlon féltékenységből követte el tettét. A berlini társaságokban most sokat beszélnek erről a különös ügyről, amelynek központjában egy közismert dusszardag fréji áll.

Benger-féle FÜRDŐRUHÁK
minden jobb detailizetben kaphatók.

Az Ön Sékele döntheti el Palesztina jövődjét.

Lengyelországban havazott. Varsóból jelentik: Lengyelország déli részében, a Kárpátokhoz közel eső vidéken váratlanul fagyponat alá esett a hőmérséklet. Zakopanéban havazás indult meg, a mely több, mint három órán át tartott.

Bicsad fürdő nyitva június 1-től. Elsőrangú orvosi szaktekintélyektől ajánlva a gyomor, bél, gége hurutos megbetegedése, gyomorfekély, vese sbb. bajoknál. Ivókúra, meleg ásványvíz és szénsavas fürdők, hidegvíz gyógymód és inhalatorium. Strandfürdő. Állandó fürdőorvos. Napi pensió 240 lejtől. Diétás konyha. Gyógy- és zenedíj nincst Vasut, posta, távirada helyben. — Baile Bicsad, jud. Satmar.

10 % OVOMALTINE hozzáadásával a tej tápértékét 60%-kal emeljük. Az Ovomaltine-s tej kellemes reggeli, kitűnő uzsonna.

Mégis elfogták a betörőt, aki biciklin menekült, majd a Dunába ugrott. Budapestről jelentik: Szénássy papírke reszkedő villájában a cselédeleány jettlen érte Gargyi szabósegédet, amint betört. A betörő biciklin megugrott. A villában dolgozó géplakatos a ház előtt álló taxin üldözésére sietett. A taxi sofőrjének, a géplakatosnak és az éppen szembejövő kerékpáros rendőröknek sikerült elfogni a betörőt, akit a főkapitányságra akartak kísérni. A szabósegéd a Lánchidon kitépte magát kísérői karjából és a Dunába ugrott. A partról induló motoros mentőcsónak azonban még élve kifogta a betörőt, akit most már a rabkórházba szállítottak.

Ahrenberg svéd pilóta előkészületei az Óceán átrepülésére. Stockholmból jelentik: Ahrenberg svéd katonai pilóta óceánrepülésre készül. A pilóta péntek délután utolsó próbatuát tett Junkers-gépével s amennyiben az időjárás helyzet nem rosszabbodik, szombat délelőtt felszáll a stockholmi repülőtéren, hogy megkísérlelje az Atlanti-óceán átrepülését. Az utolsó percekben még egy látást, hogy a pilótának nincs elegendő pénze a vállalkozás végrehajtására. Ahrenberg azonban kijelentette, hogy ha már egyszer Amerikába ért, akkor minden bizonnyal össze tudja majd hozni a pénzt, amellyel visszatérhet Európába.

Egy magyar mérnök kocsikikapesolót talált fel. Genfből jelentik: A munkügyi értekezlet alkalmából bemutatták a nemzetközi szakértőbizottság előtt Kütössy László magyar mérnök kocsikikapesoló találmányát. Akészítjéket bemutató kísérletek teljes sikerrel folytak le. A találmánynak a maga technikai körében rendkívüli jelentősége van.

Mexico kormánya tárgyalást kezd a klérussal. Londonból jelentik: A Reuter távirati iroda tudósítója előtt Gil mexicói elnök megerősítette azt a hírt, hogy közelebbről tárgyalást kezd kormánya a klérus tagjaival egyházi kérdések megoldására.

Nagyon meleg idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint tulnyomóan száraz, igen meleg időjárás várható. Helyi zivatarok nincsenek kizárva. A hőmérséklet Budapesten ma délután 27 fok Celsius.

Ahol sok és ahol kevés a nő. A statisztika számbaveszi, hogy hol sok és hol kevés a nő. Európában legtöbb a nő Oroszországban, ahol ezer férfire 1258 nő jut. Legkevesebb a nő Albániában, ahol 891 nő jut ezer férfire. Egyébként Franciaországban 1104 nő, Angliában 1095 nő, Németországban 1100 nő, Magyarországon 1061 nő, az Amerikai Egyesült-Államokban 961 nő jut ezer férfire.

Román, angol, francia, német, olasz, szláv fordítások, levelek, kérvények, tudományos, irodalmi és közgazdasági cikkek. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel fordító iroda. Str. Memorandului 9.

Plakátterv pályázati hirdetés

Az Országos Zsidó Kórházegyesület engedélyt kapott a belügyminisztériumtól egy jótékonycélu sorsjáték lefolytatására. A főnyeremény egymillió lej lesz s ezenkívül még számos kisebb nyeremény. A kórházegyesület a sorsjegypromaganda céljából művészi kivitelű plakátot szándékszik készíttetni, lehetőleg oly formán, hogy a plakáton szereplő kép, illetőleg rajz alkalmazható legyen magára a sorsjegyre is.

Pályadíj 10.000 (tízezer) lej.

A kórházegyesület fentartja a jogot, hogy a beérkezett pályaművek közül a pályanyertes művön kívül is felhasználhassa bármelyik tervet, amelyéért egyenként 3000 (háromezer) lej honoráriumot fizet.

Pályázati határidő folyó évi július 1.

A pályázatok dr. Sebestyén József kórházegyesületi elnökhöz (Cluj, Piata Unirii 20 alá) címzendők.

Cluj, 1929 június 6.

Országos Zsidó Kórházegyesület

Hirdessen az Uj Keletben

A VILÁG LEGJOBB ÉLŐ IRÓI

30 KÖTET A Két **INGYEN**
Kiválasztottak kötet
Mind új regény magyar nyelven először

- I. sorozat** 1-12 megjelent, 13-15 júniusban.
1. HAUPTMANN, A démon 329 old. 2. KESSEL, Rongyos hercegek 295 old. 3-4. WASERMANN, Mauritius eset 584 old. 5. SCHNITZLER, Teréz 304 old. 6. MAURIAC, Sorsok 221 old. 7. WERFEL, Érettségi találkozó 240 old. 8. CONRAD, Öregek és fiatalok 272 old. 9. GIDE, Pásztorének 222 old. 10. WALPOLE, Harmer pünkösdi királysága 236 old. 11. WELLS, Mr. Blettsworthy a kannibálok szigetén 326 old. 12. MEYRINCK, A nyugati ablak anygala 354 old. 13-14. KNUTHAMSON, Csavargók 533 old. 15. MOLNÁR ÁKOS, Végre egy jó házasság.

- II. soroz.** 1929 júliustól havi két kötet jelenik meg
16. MAUROIS, Két asszony között. 17. MARY BORDEN, Flamingo 18. FELIX SALTEN, Bambi. 19. ILJA EHRENBURG, Moszkvai sikátor. 20-21. A. ZWEIG, Grisa őrmester (Két kötet) 22. SUZANNE NORMAND Nők a gályán. 23. WELLS, Az igazi király. 24. PONTOPPIDAN, Thora van Decken (3 kis regény) 25. KESSEL, A repülőtszít. 26-27. SINCLAIRLEWIS, Sam Dodsworth Európában (Két kötet) 28. PIRANDELLO, Mattia Pascal kettős élete. 29. BARRY PAIN Férfikor 30. Ajándékkötet

Az I. sorozat kötetenkénti ára füzve 88 lei, kötve 122 lei, a II. sorozaté füzve 108 lei, kötve 136 lei, de aki egy sorozatot

azonnal megrendel füzve 65 leiért, aranyozott diszvászonkötésben

fehér papíron 98 leiért és a 15 ill. 30-ik kötetet, két sorozat után mindkettőt **INGYEN** kapja. A mi meg-

jelent **Ön tetszése szerint** szállítjuk, a többi havi 2 kötetenként

— Ezt a szelvényt vágja le, töltsse ki, küldje be! —
T. LEPAGE könyvkereskedés Cluj Amit a csomagból nem kíván, törölje
Megrendelem a Kiválasztottak ..... sorozatát, egy kötet ingyen, mindkét sorozatát, két kötet ingyen
Ar: füzve köte 65 lei, diszkötésben 98 lei. Havonta két ..... kötetet kérek utánvétellel, portó 20 lei. U.K.
Név .....
Cím .....
Kérem kötetárban ..... számot.
Jogom van 8 nap alatt sorozatra kitérővel.

Mezőgazda és Takarékpénztár
Cluj—Kolozsvár.
Fióktintézetek: Dej—Bibici, Jibou—Zelbici.
Saját 40 millió
Fogadják a bankulást, a falásokat és legelőnyösebben és legbiztonságosabban Engedélyeztetik.

SPORT

Romania-Tennis Club. KAC—Hag-gibbor. Universitate—Romania. A Hag-gibbor serlegvándorjának bevezető küzdelmei ma délelőtt kezdődnek meg az egyesület Calea Victoriei 117 sz. alatti tennis pályáin. Az első napon 3 igen érdekes mérkőzés kerül előtérre amelyek a további küzdelmek esélyeit hivatva lesznek megvilágítani. Különösen a KAC—Hag-gibbor meccs iránt nyilvánul nagy érdeklődés a tennis sport nagy számú hívei között. A verseny délelőtt 9 órától, 1-ig, délután 3-tól napnyugtáig tart.

Gyanus tervek. A bukaresti futball-központ hír szerint át akarja szervezni az országos futball bajnokságot. A központ 6 egyesületet fog az I. osztályban engedélyezni kerületként, a többi csapatot visszaküldi a II. osztályba. Azt hiszik ebbe a tervbe beleszólása a kerületeknek is, amelyeknek autonómiáját és érdekeit is súlyosan érintené egy ilyen tervnek megvalósulása.

A KKASE országos torna- és allé-tikai versenyeinek programját már közzé tettük. A verseny délelőtt 10 és délután 3 órákor kezdődik és részt vesznek Erdély legkiválóbb tornászai és atlétái közül is több elsőrangú tehetség. A KKASE versenyét után fogják a Mures—Romania kerületi bajnoki futball-döntőt megtartani. Ez a meccs még nem egészen bizonyos, mert hír szerint a Mures nem akar Kolozsvárt játszani azaz az indoklással, hogy egyszer már Marosvásárhelyen illenék lejátszani a döntőt. A Muresnek természetesen igaz van, de efelejté azt, hogy a futballszak-osztály nem más, mint a Romania és hogy ép a vásárhelyi hivatalos szavazatok segítik nyeregbe a jelenlegi egyoldalu klubrendszert. Ezt a választások alkalmával sem kellene elfelejteni.

A bukaresti nemzetközi tennis-versenyen a külföldet Nedbaek Sada cseh, Mac Veagh angol képviseli. Erdélyből dr. Lappu és Zinovits Lenke játszanak, akik eddig könnyen nyertek játszmáikat. A kolozsvári Belinteanu magá Lappu, Metianu kapitányt Krupensky verte ki a férfi egyesből. A kolozsvári versenyzők már haza is érkeztek.

A Fereneváros eladta turájának hirszo-galátát. Budapestről jelentik: Harmatné székely magyar sportban, hogy a külföldre utazó sportemberek mindig maguk közlik versenyek eredményeit a sajtóval, mert az a legbiztosabb módja annak, hogy a különbözőbb szakértelmet kívánó sporttudósiasokba hibák ne eszathassanak. Annál kínosabb feltűnést fog kelteni tenát Szigeti Imrénék egy különös megállapodása a Fereneváros délamerikai turájával kapcsolatban. A Magyar Távirati Iroda tárgyalni akart a Fereneváros vezetőjével abban az irányban, hogy a délamerikai expedíció valamelyik tagja vállalja a könyvatos távirati tudósítást és hogy így az MTI útján az egész magyar sajtó beszámolhasson a Fereneváros utjáról. A MTI megbízottjával

Redőnygyártásban

3 évtizedes tapasztalattal

SZÁNTÓ DEZSŐ ÉS FIA

redőny- és kályhagyára Oradea
első helyen áll.

Acélemezredőnyök. Esslingnei faredőnyök

azonban közölték, hogy Szigeti Imre a Fereneváros turájának hirszo-galátát monopólium formájában eladta egy szaklapnak. A megállapodás úgy szól, hogy sem Szigeti, sem a Fereneváros expedíciójának más tagja az említett lapon kívül egyetlen más lapnak sem küldhet táviratban vagy írásban tudósítást a Fereneváros turájáról. A napilapok sportrovatvezetőinek szindikátusa tegnap esti ülésén foglalkozott a Fereneváros ügyvezető igazgatójának a sajtószabadságot sértő szerződésével és elhatározta, hogy megfelelő lépéseket fog tenni. Itt említjük meg, hogy a Magyar Uszó Szövetség nemrég hasonló ajánlatot kapott. Egy külföldi vállalat

dollárokban is igen tekintélyes összeget ajánlott fel a MUSZ-nak arra az esetre, ha monopóliumot ad neki az augusztusban tartandó hatos vízpoló torna fénykép- és filmfelvételeire. Az Uszósövetség azonban elutasította az ajánlatot, mert — a határozat indoklása szerint — elsősorban a magyar sajtó nak akar rendelkezésre állani, amely őt mindenkor támogatta. Természetes, hogy ilyen határozatot hoznak ott, ahol a sport egyetemes érdekeit tartják szem előtt. A Fereneváros igazgatója azonban az említett szerződéssel azt dokumentálta, hogy számára a sport, a Fereneváros délamerikai turája nem más, mint egyszerű üzleti vállalkozás.

Közgazdaság

A magyar kormány hatalmi eszközökkel akadályozza meg a gabonárák süllyedését

Budapest, június 8. A magyar kormány, mint közöltük, élénk érdeklődéssel kíséri a gabonapiac eseményeit és megállapította, hogy a magyarországi gabonapiac ellanyhulásának egyedül a chicagói események az okai. A kormány elhatározta, hogy nem fogja túrni a visszaéléseket. A Bud miniszter elnöklete alatt tanácskozó bizottság ki-mondotta, hogy a budapesti gabonátörzsdén egyelőre további fedezetlen vétel-eket nem szabad eszközölni mert csak ilyen módon lehet megakadályozni az árák további süllyedését. A tanácskozásban résztvevő tőzsdei delegátusok kijelenték, hogy ebben a tekintetben szívesen támogatják a kormányt, de hangsúlyozták, hogy eddig minden határidő-üzletnél szigorúan betartották az előirt feltételeket.

A konferencia után Frey, a tőzsde alelnöke, kijelentette az újságírók előtt, hogy a budapesti gabonátörzsdén ie-

nyesen csökkentek, olyannyira, hogy a vasut alkalmazottai csak jelentékeny kéréssel kapják kézhez fizetésüket.

Csökkent az ezüst ára. Londonból jelentik: Az ezüst ára az utóbbi napokban erősen süllyedt. Egy évvel ezelőtt Londonban az ezüstöt 25.7%-dal, Newyorkban 63.2%-dal jegyezték. Az alábbi szám-sor klasszikusan mutatja az ezüst vissza-fejlődését. 1928 július 10-én London 27 (Newyork 59); 1929 február 13-án London 25.75 (Newyork 56), április 29-én London 25.2% (Newyork 54.2%), május 20-án Lon-don 25.7% (Newyork 53.2%), június 1-éfi London 24.75 (Newyork 52.2%), június 5-én London 24 (Newyork 51.2%), London

ban tehát az ezüst ára egy év óta 27.2%-al süllyedt 24-re. (Newyorkban pedig 59-ről 51.2%-ra.)

A szombati devizakurzusok: A kolozsvári bankok egyezményes devizaárfolyamai a következők: Berlin 40.35, Amsterdam 67.90, Newyork 169.49, London 818.50, Páris 661, Milano 885, Prága 5, Budapest 29.45, Belgrad 3, Wien 23.73, Zürich 32.50, Varsó 19.35.

Elkészült a szabadkikötők létesítéséről szóló törvényjavaslat. Bukarestből jelentik: A közlekedésügyi minisztériumban tegnap összeült a szabadkikötők létesítéséről szóló törvényjavaslat kidolgozására delegált bizottság. A bizottság már el is készült munkájával s az ülés folyamán felolvasták a törvényjavaslat végleges szövegét, amelyet a jövő héten a legfőbb törvényhozási tanács hoz küldenek.

Nem aprobálta a belügyminisztérium Marosvásárhely földgázszerződését. Bukarestből jelentik: A belügyminisztérium nem aprobálta azt a szerződést, amely Marosvásárhely városa és a földgáztársaság között létrejött s amelyről annak idején már beszámoltunk. A minisztérium a szerződés visszautasításával azaz indokolja, hogy az árák a szerződésben oly magasan vannak megállapítva, hogy azok sem az ipar, sem pedig a lakosság érdekeit nem szolgálják. A minisztérium épen ezért utasítja a várost, hogy kezdjen új tárgyalásokat.

Valószínűleg június 16-án lesz Szana Zsigmond temetése Temesváron. Temesvárról jelentik: A gyászoló Szana család értesítést kapott, hogy az elhunyt Szana Zsigmond kihíjt teteméje június 11-ikén érkezik a Germania gőzös fedélzetén Hamburgba. Valószínűnek látszik, hogy június 14-ig Szana Zsigmond holt-tetét Temesvárra hozzadják és temetésre ilyen körülmények között június 16-ikán fog végbemenni. Szana földi maradványait a Banca Timisoara földszint-jén, a márványteremben fogják elhelyezni.

A jövő héten készül az új vámtarifa. Bukarestből jelentik: Madgearu ipar-tügyi miniszter tegnap kezdte meg megbeszéléseit a vas- és fémipar képviselőivel az új vámtarifa elkészítésére vonatkozólag. Miután a fémek az új vámtarifa legkényesebb pontját képezik, ezek a tanácskozások előreláthatólag egy hé-tet fognak igénybevenni. Ezután még a faipar képviselői vannak hátra, akiknek meghallgatása után a minisztérium elkészíti az új tarifa végleges tervezet-tét, amely előreláthatólag a jövő héten már el is fog készülni.

A női

Selyem-harmonyák

minőségben utólcseleltlenek!

GBL „Gedlon”	Lei 400
GBL „Sita”	„ 350
GBL „Diamant”	„ 310
GBL „Dollár”	„ 170

Képe mindenütt csak egybeült, előzetesen — vásárral ellátott — harmonyákat is meg fog győződésébe, hogy a jó mindig a legolcsóbb.

Minőségben vissza minden utánszok.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

Cluj—Kolozsvár, Piata Uniri 9.

Fiókintézetek: Dej—Dés, Beclean—Bethlen, Jibou—Zeibó, Zălau—Zilah.

Saját tőkék 40 millió Lei

Foglatkodik a banküzlet minden ágazatával. A találatokat bel- és külföldre legelőnyösebben és legpontosabban eszközöl.

Engedélyezett devizahely

Redukálják a vasut áruszállítási tarifáját. Bukarestből jelentik: Cezar Merentá alvezérigazgató vezetésével me-llett egy bizottság tanulmányozza az áru szállítási tarifa redukciójának kérdését. A redukció megvalósítása annál is inkább szükségessé vált, mert a CFR ve-zérigazgatósága, beérkező jelentések szerint az utóbbi időben a menetrendsze-rűen beállított tehervonatok csaknem üresen közlekedtek. A kollektív vago-nok is rendkívül kevésszámú csomagot szállítottak. A CFR igazgatóságának jelentést tettek olyan esetekről is, mi-dőn alig öt-hat csomagot szállítottak egy ilyen kollektív vagonban. A szállítás visszaesése miatt a CFR bevételei lé-

UNICUM

borotva borotvaszappan borotvaférfő szij borotvaecset önborotváló készülék önborotváló pengék acélárak felülmulthatatlanok

„Unicum” Kun, Calea Victoriei 2

NEWYORK

Irta: WLADIMIR MAJAKOWSKY

De nemcsak címeiket lehet vásárolni, hanem szerelmét is.

Még emlíkezzem Mr. Browning esete a milliomas, aki ingatlanok közvetítésével szerente nagy vagyonát, öttes korában meg akart házasodni. A házasság kissé kockázatos lett volna számára, mire egy amerikai ötlelet segített magán. Egyszerűen örökbe fogadott egy leányt. Ezt pedig a következőképen: hirdetést tett közé az összes lapokban:

„Milliomas, tizenhatéves leányt örökbe öhajj fogadni”.

Nem kevesebb, mint tizenkétezer fotográfiával ellátott ajánlat érkezett és már a reggeli órákban városzobájában nem kevesebb, mint tizennégy fiatal hölgy várta szerencsésjét.

Mr. Browning az elsőt adoptálta, a osinos cseli Spasz Mariát. Meglehet, hogy azért, mert szép haja volt, de az is lehet, hogy türelmetlenségében mindjárt az első ajánlkozót örökbe fogadta. Huszonnégy órával később Mária Spasz szerencsése már megjelent az összes lapokban.

Az első napon Browning hatvan ruhát vett örökbe fogadott gyermekének. És egy nagy, igazgyöngyből való nyakéket.

Három nap alatt az ajándékok értéke felszokott negyvenezer dollárra.

Nincs ország a világon, amely oly büszke lenne erkölcsére és felséges idealizmusára, mint az Egyesült Államok.

De jó szívvel mondhatom, hogy mind-az tisztára csalafintaság.

Az egyik oldalon itt van Mr. Browning, aki időtöltésből adoptál, másfelől egy szenzáció Texasból, ahol negyven öregasszonyból álló banda egy nőt, akiről az a hír járja, hogy prostituálja magát, kátránnyal öntenek le, a polgárok nagy róheje közepette. És így kergetik végig a nőt a kicsiny város uccán.

Tessék! A legsötétebb középkor Texasban és a legmodernebb élet Newyorkban.

Ép olyan hazug ügy a prohibíció esete, mert whiskeyt, bármennyire is alkoholtalankom van, mindenütt lehet vásárolni.

Ha az ember a legkisebb életterembe jön, a vendéglős eléje áll és halkán kérdi:

— Gentleman?
— Yes — feleli a vendég és egy zöld cédulát tart eléje. A zöld cédula azt jelenti, hogy az illető klubtag.
(Ezerszázra működnek Newyorkban klubok).

Az érdeklődés természetesen arra irányul, vajjon az illető iszik-e alkoholt.

A gentlemant beengedik a szomszéd szobába, a bárba, ahol számos mixer működik feltűrt ingujjban.

Ebben a helyiségben körülbelül husz apró asztal áll és körülöttük a gentlemanok, akik lunch után odamennek a mixerhez, aki nemcsak kiadja nekik a kívánt szeszt, hanem zárt üvegben át-nyújtja a whiskeyt is.

És a newyorki rendőrség?

A newyorki rendőrség nagyon vigyáz arra, hogy ő maga meg ne rövidüljön.

A legutolsó alkoholempészek esetében, amikor rengeteg csempészett árut foglaltak le, nem kevesebb, mint kétszáznegyven rendőr ellen indítottak eljárást. Kiderült ugyanis, hogy ezek a rendőrök a csempészek zsoldjában állottak és rendes fizetést huztak.

Az egyik vezető tisztviselő minden kétséget kizárólag kijelentette, hogy lemond hivataláról, mert nem talál tiz megbízható komiszáriust egész Newyork területén.

Most lehetetlen dolog az alkoholtalanki törvényt eltörölni, mert ez az alkoholkereskedők légiójának főnkretételét jelentené. Rengeteg kereskedő és közvetítő él az alkoholból. Minden ötszáz

lőlekre jut egy kereskedő.

Ha valahol aszkétikus vita támad a női szépségről, akkor a vitázók két táborba oszlanak. Az egyik tábor a rövid haj mellett foglal állást, a másik a hosszú haj mellett. De azért nem kell azt hinni, hogy itt tárgyalgós és önzetlen esztétikai vita folyik.

Azok az emberek, akik rekedtre argumentálnak a hosszú haj mellett, rendszerint hajtügyárosok, akiket a bubifej kegyetlenül kényszerít arra, hogy minél kevesebbet termeljenek gyártványaikból. És kik azok, akik a rövid mellett főrnek lándzsát? Ezek a fodrász-szalonnok tulajdonosai. Mert amióta a rövid haj viselete jött divatba, a kliensek valóságosan megröhamozták műhelyeiket. Az emberiségnek a fele ollóik alá hajtja fejét.

Ha egy hölgy nem akar együtt menni veled az uccán, mert hónnal alatt viszed újságpaprosba gyömöszölve kijavított cipődet, akkor tudd meg, hogy ez a hölgy közel áll ahhoz a papirgyároshoz, aki csomagolópapírost gyárt és hevesen konkurrál az újságmakulaturával.

Az olyan, aránylag semleges témánál, mint például a becsület kérdése, (amiről egész irodalmak íródtak) szintén érdekelve vannak bizonyos körök. Bizonyos hitelintézetek, amelyek a becsület érdekében agítálnak. Ez intézetek pénztárosai tartoznak elkönyvelni a befolyó pénzeket. Az intézetek részvényesei tehát erősen érdekelve vannak amellett, hogy pénztárosaik becsületesen sáfárkodjanak és ne illanzanak el a pénztárral és hogy a kliensek betétjei ott maradjanak a trezorokban.

Minden ősz elején egy egészen különös dolog ismétlődik meg. Szeptember 14-én azt mondták nekem:

— Tegye le kérem a szalmakalapját! Szeptember 15-én ugyanez az uccasarkokon, a kalapüzletek előtt suhancok bandája áll és loveri az ember fejéről a kalapot. Nemcsak ezt tesszik, hanem átütik a szalmakalap tetejét és karjukra veszik, mint győzelmi trofeát.

Ősz évadján szalmakalapban járni — shocking.

Hogy ezt a követelést az emberek végre is hajtják, abban egyformán részesek a szalmakalapgyárosok és a nemekalapgyárosok. Mert mit csinálnának a filekalapgyárosok, ha az emberek télen is szalmakalapban járnának? És mit csinálnának a szalmakalapgyárosok, ha az ember egész éven át egy és ugyanabban a szalmakalapban járnának?!

A kalapentők (akik némelykor nemcsak a kalapban, hanem a fejben is lyukat csinálnak), ezért a műveletért rendszeres borrhavát kapnak és pedig egész tekintélyes kis összeget minden egyes leütött kalap után.

Ez természetesen nem lehet Newyork egész arculata. Ezek ugyszólván csak egyes vonások. Szeplok, májfoltok és szemölcsök.

De ezek a májfoltok és szemölcsök módffölt jellemzik a nyárspolgár tömeget, a tömeget, amely valósággal elfödi a burzsoáziát.

A munkanélküliség.

A munkanélküliség egy lépés visszafelé az amerikai élet fejlődésében. Mert mit jelent a munkanélküliség?

Jelenti, hogy az ember tartozik a házat, amit még mindig nem fizetett ki, elhagyni, jelenti, hogy az ember visszadja a Ford-autót, jelenti, hogy nincs több hitel a mézárósnál, stb. stb. És Newyork munkásai még nagyon jól emlékeznek azokra az őszi estekre, amikor 1920-ban és 1921-ben kellett eltölteni a Central-parkban. Akkor nyolevan-ezren voltak munka nélkül. De most is erősen közeledik a munkanélküliek tömege ehhez a számhoz.

(Vége).

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

Hevesi Piroksa növendékének Modern Estéje. Holnap, hétfőn este fel 9 órakor a kath. gimnázium dísztermében tartja Hevesi Piroksa ezidei utolsó hangversenyét. Programok az esti pénztárnál kaphatók.

A Magyar Színház műsora:

Kedd este 10 és háromnegyed órakor: A zebra. (Éjjeli előadás, Párisi bohózatújdonság. Nagyon olcsó mozi-helyérek. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 10 lej. Sorozatszám 412.)

Szerda este 9 órakor: Abris rózsája. (Nagyon olcsó mozi-helyérekkel. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Marsi Gizzi, Miklóssy Margit, Stoll Béla bucsufellépése ezidényben. Sorozatszám 413.)

Csütörtök este 9 órakor: Kolozsvári bál. Utána: Boszorkánytánc. (Biro Lajos 4 felvonásos színműve. Nagyon olcsó, mozi-helyérekkel. Jegyek ára 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Laczkó Aranka, Petróczy Alice, Székelyhidy Adrienne, Dr. Janovics Jenő, Balázs Samu, Hoykó Ferenc, Kemény László, Lantos Béla, Mészáros Béla, Olasz Lajos, Tóth Elek bucsufellépése ez idényben. Sorsz. 414.)

Péntek este 9 órakor: A testőr. (Az idei évad utolsó színházi előadása. Póór Lili, Mihályffy László bucsufellépése. Táray Ferenc vendégjátéka. Nagyon olcsó mozi-helyérekkel. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám 415.)

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Vasárnap, jun. 9.: Trubadur

Hétfő, jun. 10.: Vasul Fantoma

A Magyar Színház mozi-műsora:

Vasárnap d. e. 11 órakor: Megöltem az anyósomat! (Általános öröm. Főszereplő: Harold Lloyd (O). 7 felvonásos ó kép, kiegészítéssel egy 2 felvonásos bohózat) Helyérek: 15 és 10 lej.

Vasárnap 3, 5, 7 és 9-kor: A szenvedély. (Greta Garboval. Kedvezményes és tiszteletjegyek nem érvényesek.) Helyérek: 30, 20 és 10 lej.

Hétfőn 5, 7 és 9 órakor: A szenvedély. (Greta Garboval. 30, 20 és 10 lejes helyérek.)

Kedden 5, 7 és 9 órakor: A szenvedély. Szerdán 5 és 7 órakor: A szenvedély. Csütörtökön csak 5 és 7 órakor: A szenvedély.

Pénteken csak 5 és 7 órakor: A szenvedély. (Utoljára Kolozsvárott).

Szombaton 5, 7 és 9 órakor grandiózus premió: Az álomlovag. (A legizgalmasabb, legbámulatosabb kalanddramája. Az amerikai Paramount filmgyár felülmúlhatatlan remeke. Főszereplő: Fred Thomson. Helyérek: 30, 20 és 10 lej.)

Vasárnap d. e. 11 órakor: matiné 15 és 10 lejes helyérekkel.

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor: Az álomlovag. (A kalanddramák fejedelme). Hétfőn 5, 7 és 9 órakor: Az álomlovag.

A színházi iroda közleménye:

A Magyar Színház bucsulóadásai. A jövő hét pénteki estéjén véget ér az idei színházi évad. Az utolsó négy előadást azzal akarja a színház emlékeztetni tenni, hogy példátlanul, ugynevezett mozi-helyérekkel tartja meg. Vagyis mind a négy előadás alkalmával 50 lej a legdrágább jegy a földszinten a szőlye első sorában is. Kedden éjjeli előadasként a legmulatságosabb párisi bohózatújdonság, a „Zebra” kerül színre. Az előadás 10 és háromnegyed órakor kezdődik. Okvetlenül nézze meg a „Zebra”-t, aki jól akar mulatni, aki olcsó pénztért két és fél órára felejtani akarja napi gondjait, buját-baját. — Szerdán este 9 órakor az idei évad nagy slágerújdonsága, az „Abris rózsája” ke-

rül színe a Marsi Gizzi, Miklóssy Margit és Stoll Béla bucsujával s ugyancsak nagyon olcsó mozi-helyérekkel. — Csütörtök este 9 órakor Tabery Géza óriási hatású „Kolozsvári bál”-ja, utána pedig Biro Lajos 4 felvonásos izgalmas drámája, a „Boszorkánytánc” kerül színre. Ennek az előadásnak a keretében bucsuzik Laczkó Aranka, Petróczy Alice, Székelyhidy Adrienne, Janovics Jenő dr. (aki a vizsgalóbiró érdekes szerepét játssza), Balázs Samu, Tóth Elek, Hoykó Ferenc, Kemény László, Mészáros Béla, Olasz Lajos, Lantos Béla. Ezt az előadást is nagyon olcsó mozi-helyérekkel tartják meg. A szezon utolsó előadása péntek este 9 órakor lesz, amikor Molnár Ferenc „Testőr”-jét adják, a címszerepben Táray Ferenc vendégjátékával s a Póór Lili és Mihályffy László bucsufellépésével. Ezt az utolsó előadást is nagyon olcsó helyérekkel (5, 40, 30, 20, 10 lej) tartják meg. Mind a négy bucsuostere meg lehet már a jegyeket váltani.

A szenvedély. (Greta Garbo nagy film-újdonsága). Soha még olyan nagy érdeklődés nem volt filmújdonság iránt tapasztalható, mint most „A szenvedély” előadásait megelőző. Olyan torlódás van a pénztár előtt egész nap, hogy a Magyar Színház igazgatósága jónak látta a filmet prolongálni. Eszerint „A szenvedély” nemcsak vasárnap (3, 5, 7 és 9 órakor) és hétfőn (5, 7 és 9 órakor), hanem kedden is három előadásban kerül színre, vagyis 5, 7 és 9 órakor. Ezenkívül a jövő hétnek még szerdai, csütörtöki és pénteki napjai is vetítik „A szenvedélyt”, de ezeken a napokon már csak két előadás lesz: 5 és 7 órakor.

Vasárnap d. e. 11 órakor: Megöltem az anyósomat. 15 és 10 lejért. Remekül kacagtató, hallatlanul mulatságos film-burlesket mutatnak be vasárnap d. e. 11 órakor a Magyar Színházban. Címe: „Megöltem az anyósomat”. (Általános öröm 7 felvonásban). Helyérek: 15 és 10 lej.

Ort. zsidó
fiuinternátus
Lőcsén.

Német nyelvű nyelvtanulmányok
Alapos iskolai kiképzés, intenzív nyelvtanítás (Német, francia). Talmud oktatás. Elsőrendű nevelés, gondos pedagógiai felügyelet. Modernül berendezve. Kitűnő ellátás. Elkészítés magán- és felvételi vizsgára. — Kívánatra prospektus. — Cím:

Reich - fiuinternátus — LEVOCA
Kassa (Kosice mellett).
Információval szolgál: a „SAFRUTH”
könyvkereskedés CLUJ.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb hétfél 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állatkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Ap.óhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej.

Hegedűs Sándor modern fodrászüzletét áthelyezte az Uránia mellé. Reg. Ferd. 37. Ugyanott egy folytonos kályha igen olcsón eladó.

Butorozott szoba, esetleg ellátással, kiadó. Petőfi-utca 3. I. emelet 9.

Külvárosi fűszerüzlet jó lakással, más váltalat miatt, azonnal kiadó vagy eladó. Cím a kiadóban. 2001

Irodának, vagy egyleti helyiségnek alkalmas két előemeleti szoba főtéri házban kiadó június 15-re. — Érdeklődni lehet a monostori URSUS sörgyárnál.

Fizetőképessé vendéglősöket keres nagyobb sörgyár kolozsvári és vidéki üzletek átvételére. Ajánlatokat kérünk „Sörgyár” jellege alatt a kiadóba.

0000000

SZERKESZTŐ
Ejti tele.
KIADÓHIVATAL
Str. Euron
E I O F I Z I T E S I A R
Egész évre
Félévre
Negyedévre
Fgy hóra

X évcllyam

1929 Junius

• 5689 év Sz

A tizéves

Irta: Mar

A regáti zsidóság pet ült. Tiz esztendő régi királyság zsidó jogainak birtokába szolgáors és elnyom páltatott. Tiz évvel máni béketárgyalás az a királyi dekrétum zsidós már ismert s adja az állampolgárnak a zsidóknak, ahlan születtek és nem más állam védelme kétségtelenül jelentő tum a regáti zsidós nősen, ha meggondd velenül a háboru é lven megalázó hely fosztottságban kellett 200 olyan törvény v a zsidókat az állam melyikéből kizárja. vezelt nyugati zsi hosszú évtizedek óta polgári jogok birtok már az emancipáció sebb élményt, jöleg az európai emancipác és hátrányait, mégis regáti zsidóság szám örömmünnepet jelent, keretek között kell

Közel száz esztendő követ jelenti az a de 1919-ben megadta az az összes regáti zsidó velt világon Románi sónak a zsidókat. T is hamarabb követ mény, mert a Kerec 1917-ben megadta az a zsidóknak. A nyu legtöbbjében már a lőben megtörtént a francia forradalom nek logikus követke kes, hogy egy latin elsőnek emancipálta cia és ugyancsak lat utolsóinak: a román litásbeli eltoldásoka geográfiai viszonyok zsidóságában tehát a eleven élmény hat n évforduljáról — ugy retek között illik me

Kézenfekvő törté volt Románia számá cipálása s ha valami ben az eseményben, hatott oly sokáig és a regáti oligarchia a eszmék ostromának ugyanis nem elszigete ország problémakom szoros kölcsönhatás állam belső viszonya országban szociális e dolgozó tömegek a h nek vannak kiszolg bizonyos, hogy a zsid tömegek sorsában, ső szenvad az általános századokon át bevált a reakciós elnyomók zsákmányolt és szolg megek dühét és elke som vezessék le, ame